Ч. 281 (15.082). Львів, субота 17. грудня 1938. Оплата почтова уїщена готівкою. opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Лагіон Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) 5.00 зол.
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Громадянська праця духовенства Карпатської України.

ІНТЕРВЮ ЄПИСКОПА Д-РА ДИОНІЗІЯ НЯРАДІЯ.

Апостольський Адміністратор Карпатської України дав представникам закарпатської преси інтервю, в якому на вступі висловив радість з приводу гарного розвитку українського громадянського життя та національної свідомости у Карпатській Україні.

Він ствердив, що нова епархія вже дефінітивно виділена. Осідок єпископа буде в тому самому місті, що осідок уряду.

Кожний священник у Карпатській Україні мусить стати зразковим громадянином та вести у своїй парохії енергійну культурно-освітню працю при допомозі світських громадян. У цій праці мусить душпастир давати ініціятиву та брати живу участь.

У громадянській праці священник має на першому місці ставити релігійні організації, на другому читальні „Просвіти", дальше харитативні та протиалькогольні установи. Галицьке духовенство може бути зразком для закарпатського.

Прем. о. д-р Волошин і мін. Ревай на принятті у през. федерації.

Як подає пресова служба Карпатської України, прем. о. д-р Волошин був разом з мін. Реваєм на обіді у през. Гахи.

ХТО БУДЕ ТРЕТІМ МІНІСТРОМ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ?

Обговорюючи це питання, „Нсє Фрає Прессе" підкреслює, що здимісіонований мін. Бачинський належав до русофільського табору, та що обсаджуючи його ресорт, дефінітивно скріпилять „карпато-український напрямок". Третім міністром стане мабуть Степан Клочурак або д-р Іван Парканій.

УКРАЇНСЬКА МОВА УРЯДОВОЮ МОВОЮ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

В „Урядовім Вістнику" карпатоукраїнської влади — як подає чеська преса — появився розпорядок, що урядовою мовою в Карпатській Україні є українська мова. Чехи, німці, мадяри й русскі можуть уживати своєї мови. Для внутрішньої потреби урядовою мовою є українська мова, одначе в урядовім листуванні зі західніми землями федеративної републики будуть уживати чеської мови.

ЗАЛІЗНИЧА КОМУНІКАЦІЯ ЧЕРЕЗ МАДЯРЩИНУ Й КАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ.

В Костолянах — як подає „А-Зет" ч. 293 із 14. ц. м. — почалися переговори у справі залізничої комунікації через Костоляни-Солонець Кузмиці-Легіне-Альтох Мігалі-Тіса Ульяк-Севлюш та получення із Гуменним, Березним і Сваливою. Імовірно вже від 15. ц. м. відновлено залізничу сполуку між Східною Словаччиною та Карпатською Україною через мадярську територію.

ЛЕТУНСЬКА КОМУНІКАЦІЯ МІЖ КАРПАТСЬКОЮ УКРАЇНОЮ ТА ЧЕХІЄЮ.

Як подає „Прагер Прессе", чехо-словацькі повітряні лінії утримують комунікацію на лінії Прага-Брно-Братислава-Спішска Нова Вес-Солотвинські Доли і зповоротом.

З Праги літаки відлітають, залежно від погоди, кожного вівтірка і пятниці, зі Солотвинських Долів — кожної середи й суботи.

СПРАВА СХІДНО-СЛОВАЦЬКИХ ОКРУГ ЗАСЕЛЕНИХ УКРАЇНЦЯМИ.

Як подає „Нає Фрає Прессе", у нарадах між представниками карпато-українського і словацького уряду дійшло до порозуміння. Заступники українців у Східній Словаччині видали заклик, щоб українці при виборах до словацького сойму голосували за Словаччиною. Словацький уряд є засадничо проти територіяльних уступок у Сх. Словаччині в хосен Карпатської України, але українцям, що живуть у Словаччині забезпечить вільний національний розвиток.

Українські справи предметом дискусії

У КОМІСІЇ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ ФРАНЦУСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ.

У французькій палаті послів на засіданні комісії закордонних справ деякі посли доволі широко обговорювали українські справи та їхню теперішню вагу. Мін. Бонне давав відповіди.

Сталін хоче миритися з Гітлером?

ТРИВОГА В МОСКВІ.

Як подає „Сандей Кронікл" на підставі вістки з „високо авторитетного московського джерела", Сталін рішений зліквідувати комуністичний режім у СССР та почати переговори з Гітлером.

Авас подає з Москви, що совітський уряд присвячує всю свою увагу підготові до війни українського населення. Скрізь організують групи молоді, яка вчиться кидати гранати, переводять курси протиастунської оборони і т. д. Одночасно переводять масово набір молодих дівчат до частин Червоного Хреста.

Перед змінами у британському уряді.

Льондонський ліберальний „Стар" заповідає на початок 1939 р. реконструкцію британського уряду. Льорд канцлер Моган усуваєть на власне бажання, міністр домініяльних Макдоналд — на власним [illegible]. Міністр нац. оборони Інскіп втратить свій ресорт, бо його взагалі редукують, передаючи його компетенції урядовому комітетові дорадників, зложеному з промисловців. Льорд Вінтертон усуваєть з міністерства авіяційної оборони.

Відвідини Апост. Нунція і його „слово".

Львів, 16. грудня 1938.

(К.) Сьогодні вечором, після чотиродневного побуту на території Галицької Церковної Провінції, Апостольський Нунцій Архиєпископ Ф. Кортезі відїздить назад до свого постійного місця осідку, до Варшави. Він відвідав усіх трьох гр.-кат. Ординаріїв, перевів цілу низку розмов з Ексц. Митрополитом, у якого був кілька разів, мав нагоду ближче приглянутися таким установам нашої Церкви, як Богословська Академія, і міг безпосередньо на місці перевірити багато справ та проблем, про які досі, з титулу Свого становища, був інформований і зазнайомлювався радше теоретично, посередньо.

Візита кожного ватиканського достойника на наших землях все відбувалася з причин українському громадянству в часі візити ближче невідомих. І не все ці візити залишали в цьому громадянстві симпатичне враження. Згадаймо хочби несподівані відвідини нашої церковної Провінції Апостольським Візитатором у 1934 р., хоч, як сьогодні видно, ця візита покінчилася для нашої Церкви корисно. Зрештою такі відвідини часто не відбувалися. Від кінця XVIII ст., себто від часу, як Львів став церковно-культурним осередком української уніатської Церкви, памятаємо лише дві візити Апостольських Нунціїв у галицьких Митрополитів: за австрійських часів у митрополита Литвиновича й одна вже після війни, візита папського делегата Дженокія. Тому не дивниця, що українське громадянство стрівожилось після появи в польських часописах вісток про намір Нунція Кортезія відвідати нашого Митрополита, вісток до того з різними фантастичними коментарями. Одначе поява Апост. Нунція в катедрі св. Юра саме в день Іменин Митрополита Андрея, цю тривогу розвіяла. Українське громадянство зрозуміло, що візита Апостольського Нунція є цим разом доброзичлива. Воно навіть з вдячністю приняло цей назвний акт куртуазії, що його зробив Нунцій Кортезі, коли відвідав катедру св. Юра, як Репрезентант Апостольського Престола в дні св. Андрея, себто в часі, коли українське громадянство віддавало пошану Голові Української Католицької Церкви, свому найвидатнішому Громадянинові. Дальший хід відвідин Апост. Нунція проломив решту леду: відвідини мали справді сердечний характер.

Не маємо наміру запускатися в здогади, що було справжньою причиною тієї недавно небудженної події і то саме в хвилині, коли нитки европейської політики збігаються на українських землях. Безперечно, є багато невполаднаних справ Української Католицької Церкви, які Рим розвязує з перспективи століть, а не з рації вимог хвилевої конюнктури. До них належить напр. роля гр.-кат. Церкви у приєднанні Православної Церкви до Риму. Або така справа, як потреба створення одної надбудови, гр.-кат. Патріярхату, для ідейного й організаційного обєднання поодиноких осередків гр.-кат. Церкви. Такий Патріярхат міг би тоді впливати на всі українські церковні організації, розложені на двох континентах і в 9-ьох державах. (Польща, Карпатська Україна, Словаччина, Румунія, Югославія, Злучені Держави, Канада, Бразилія й Аргентина). Та навіть на території нашої Церкви є справи, яких не можемо вважати остаточно розвязаними, хочби і з точки погляду інтересів Вселенської Церкви. Маємо на думці справу Лемківської Адміністрації і по-

ширення Унії в тзв. північно-східних воєвідствах. Це все справи безумовно складні, але тим не менше їх треба розвязати, проте в інтересі Вселенської Церкви, а не політичної конюнктури. Є теж безсумнівною річчю, що для Ватикану, який веде свою політику справді з терпеливістю, прозваною „вічною" та вміє ждати століттями й генераціями, сьогодні приходить момент, де неодно його становище, неодин підхід до церковних питань українського народу, він мусімите перевірити. Не будемо розглядати конкретних проєктів розвязки цих не вповні розвязаних справ. Було би добре, коли б Апост. Нунцій Архиепископ Ф. Кортезі переконався підчас Свого побуту у Львові, що українська справа складна і дуже важлива, та що її не можна вирішити якимсь одним шабльоном, хтонебудь би цей шабльон не придумував та підсував. Тішилисьб ми, українське громадянство, також, коли б Апост. Нунцій найшов підчас свого побуту у Львові підтвердження думки, що справи Української Церкви — це справи теж багатогранні, що ця Церква має власну тисячелітню традицію та культуру і тисячелітні амбіції. Та що релігійні питання Сходу Европи годі замкнути в політичній формулі в роді такої: „На Сході Европи католицизм сягає так далеко, як далеко сягає Польща" („Слово Народове" з 14. XII. ц. р.).

Відїзджаючи, Апост. Нунцій залишив цікаву спробу вплинути на успокоєння міжнаціональних відносин на нашій території. Маємо на думці Його „Слово", яке ми вчора помістили на сторінках „Діла" та яке теж появилось у всіх українських та польських часописах. Це спроба з евангельськими засадами любови ближнього підійти до розвязки проблем нашої території, вирішити їх „зброєю світла, любови і справедливости". Апост. Нунцій запевнює у свому „Слові", що св. Отець „з великою тривогою дивиться" на все те, що тут діється, бо антагонізми та боротьба обох народів „спричинили вже стільки лиха" і „загрожують ще більшими".

Ми ставимось до кожної спроби, яка має на меті вплинути на успокоєння українсько-польських взаємин нашої території, наскрізь позитивно. Ставимось теж позитивно і до поважної спроби Апост. Нунція. Ми неоднократно висловлювали думку, що саме вищі рації обох народів, і їх рівнорядний, повноправний розвиток, а не сусідські спори за землю, працю і душі, диктують їм вимогу звільнити їхню енергію, сціплену у взаємній виснажливій борні, для вищих цілей, закроєних на дальшу мету. Ми казали теж, що в перспективі тих далеких цілей можнаб найти навіть спільні точки, у яких перехрещуються лінії інтересів обох народів. Тому розуміємо добре, що з висот, доступних Апостольському Престолові, в якого імені залишив своє „Слово" Нунцій Ф. Кортезі, ця обопільна борня видається шкідливою. Не визнаємо засади боротьби лише для боротьби та з усіх сил хочемо оминути безцільного нищення здобутків матеріяльної цивілізації та підривання підстав духової культури й моралі. І будемо справді радіти, коли „Слово" Нунція викличе відповідне враження не лише по нашому боці.

Дай Боже, щоб і під цим оглядом Його побут приніс помітні наслідки!

В поході подій.

Україніка у Франції. — Після візити фон Рібентропа. — Сварка латинських сестер. — Литва і Німеччина.

(Від власного кореспондента).

Париж, 12. грудня 1938.

Редакція „Діла" просила своїх закордонних співробітників не подавати — з огляду на новий пресовий закон — чужинецьких відгуків українських подій у краях, у яких вони живуть. За той час, у державі, де я живу, котиться у пресі лявіна статтей про українські справи. Згадаємо тільки про нову, вже другу, в останніх двох тижнях, передовицю французького півофіціоза „Тан", вступну статтю про українську проблему у „Фіґаро", вступні чи на першій сторінці статті про наші справи в париських ранішніх чи вечірніх щоденниках: „Матен", „Журналь", „Пті Парізіен", „Репюблік", „Льом лібр", „Левр", „Пті Журналь", „Ер Нувель", „Парі Міді", „Ентрасіжан" і т. д. і т. д. Статті про нас у великих тижневиках як „Ґренґуар", „Же суі парту", у великих ревіях, як наприклад „Ревю де де- Монд" і т. д. і т. д. та безчисленні статті чи то прихильні, чи безсторонні, чи ворожі (тих найменше) наробили [illegible] крику у Франції, що наша справа є тепер [illegible] устах цілого французького громадянства. Французи, які донедавна майже нічого не [illegible] ли про українську проблєму вчаться тепер [illegible] ного дня із своїх ґазет історії та географії України. „Ви є в сучасну хвилину наймолодшою нацією в Европі" говорять мені нераз французькі журналісти. Ціла низка французьких наукових установ улаштовує тепер виклади про Україну. Повторимо, це вже не відгуки, це справжня лявіна новин про Україну, що [illegible] титься, розпилюється та розсівається по [illegible] Франції.

•

Відвідини німецького міністра закордонних справ фон Рібентропа у Парижі та [illegible] спільної французько-німецької деклярації [illegible] вже заздалегідь обговорили на сторінках „Діла". Німецько-французька угода є [illegible] актом теж і для нас. Анрі де Керіліс, редактор „Епок", є майже тепер єдиний у Франції французький націоналіст, що не плаче не тільки [illegible] версайським, але теж і за вестфальським [illegible]

Д-Р ОЛЕКСАНДЕР НАДРАГА.

„Народня Лічниця".

(Картини з ясних і темних днів).

„А я прошу пані раджу Вам піти з паничем Олесем до руського шпиталю до доктора Озаркевича й не давати дитину до реперації. Бо то ті різні доктори зараз тяли би! І буде вас це богато коштувати і не дай Боже може причіпитися ґанґрена. А зрештою що варта хлопець з реперованою правою рукою?! Не возьмуть його не то до канонерів (артилерія була з гімназії моїм ідеалом), але навіть і до дурної ленґвери!"

Так радила моїй мамі стара сусідка з партеру, що прийшла „позичити" від мами мірку паленої кави, яка їй саме того дня „вийшла".

Мені зробилася на правій руці „ґуля", яка страшенне росла і твердла. Ціла камениця рішила одноголосно, що це „зла кістка" і хто зна чи не треба „реперації". Навіть наш домашній лікар, славний на цілий „Грудок" д-р. З. заявив, що це „мертвакістка" і найкраще булоб її витяти. Очевидно в хаті робилася мала трагедія, треба було оперувати „ґулю".

Мама послухала старої сусідки і пішла зі мною до партерового будинку при вул. Петра Скарги до самого доктора Озаркевича. Він казав показати руку і потім обняв її своєю, положивши на „ґулі" свій великий палець. А руку мав здоровезну, бо сам був „моцний хлоп", може ще моцніший, ніж різник Янкевич, в якого ми брали мясо. Коли він нагло стиснув мою нещасну „ґулю" я з болю скочив так високо, що в нинішних часах, напевне взялиб мене до спортових змагань скоку угору. „Де є Ваша ґуля" пане студент?" відізвався з усміхом д-р Озаркевич. Справді вона відразу зникла. Я і моя родина набрали респекту до Народної Лічниці та її лікарів, стара сусідка тріюмфувала і слава молодої тоді Лічниці зросла на цілім „Грудку" і „Янові".

Від того часу я йдучи вулицею Петра Скарги до ґімназії завсіди вдячним оком споглядав на Народню Лічницю і лише бажав собі, щоб будинок дяківської бурси, що його тоді кінчили, дістався тій установі, бо дотеперішній ставав уже тісний. І день у день я бачив, як зросло число людей, що йшли туди за спасенною лікарською порадою. Ріжні це були хорі; але переважно селяни і міська бідота без ріжниці віку, віри та народности. Ось заїхала перед Лічницю селянська фіра; з неї при помочі чоловіка злізла хора молодиця; бліда як труп, лише великі, чорні очі дивляться надійно на цей будинок. Десь там на печі сільської хати ждуть діти нетерпеливо на поворот своєї хорої мами. Тут несе якась золягнена бідно жінка свою малу дитину; вкриває її останками своєї хустки. Личко дитини корчиться від внутрішнього болю, а від неменшого корчиться теж виснажене злиднями лице її мами. Там веде під руки молода, гарна жидівочка свого старенького батька з великою, до пояса сивою бородою. Йдуть повільно і пристають що кілька кроків, бо вулиця пнеться сильно вгору. Такі типи можна надибати лише в середині львівськогоо ґетта, десь на Алембеків, Стародандитній або в маленькому східно-галицькому містечку в частинах відділених від решти світа шабасними дротами, де ще божничні слуги бють молотками об старезні двері крамниць і дають вірним знати, що треба ті крамниці замикати, бо надходить шабас...

Все те йде до того руського шпиталю, все знає, що знайде там безплатну і добру лікарську поміч і золоте серце пані доктор Морачевської та панів докторів Озаркевича, Вахнянина, Бaронча, Брайтера, Грушкевича й що цьому шпиталеві патронує ніхто інший, а Митрополит Андрей, якого люблять не лише християни.

Кілька літ пізніше друга подія. Був кінець червня і я в липні мав сідати до другого державного правничого іспиту та судового [illegible] роза. Я працював повною парою [illegible] що весна та з русявими косами товаришки [illegible] фільософічного факультету забрали мені [illegible] то часу. На фортепіяні сестри у сальоні [illegible] жилися ріжні системи, коментарі та [illegible] На канапі і фотелях теж лежали відкриті [illegible] бенравхи, Ранди, Еренцвайґи, Найманн та [illegible] світочі австрійської юриспруденції. [illegible] довшого часу кликала на обід [illegible] Вкінці принесла тарілку з ґуляшем і [illegible] ла його на столик. Я одною рукою [illegible] вав вилки в тарілку і проглинав мясо [illegible] розкушуючи, а другою рукою обертав [illegible] скриптів. Нагло я почув біль з правої [illegible] шлунка, спочатку невеликий, потім [illegible] що врешті перейшов у сильні корчі. Сестра [illegible] бігла до доктора З. і не заставши його, [illegible] шла з другим, якого табличку [illegible] падково в недалекім сусідстві. [illegible] ротко оглянув і вийшов з мамою [illegible] кімнати, ніби писати рецепту. Через [illegible] замкнені двері я почув слова: „Гостре [illegible] ня сліпої кишки, можна остаточно [illegible] але здається буде вже запізно. Покищо [illegible] давати горячі оклади та порошки, [illegible]

— „Тая уже смерть? У 22-ому році [illegible] тя? — я подумав собі. Прийшла мама, [illegible] за цей час запалося і почорніло. Я [illegible] в неї мусіло дітися, і насилу [illegible] меншають. Від порошків болі [illegible] лися і почав мене огортати [illegible] здавалося мені, що плину на великій [illegible] ній воді десь далеко-далеко. [illegible] болі знов почали вертатися. „[illegible] я так вчився" питаю себе, чи не [illegible] шити те все до осіннього речинця? [illegible] бить тепер моя мама? А я вже хотів [illegible] до ригорозів і промоції лікери [illegible] ров! Добре що того не зробив, [illegible] жуть мене поховати і в цератових [illegible] свого заведення!

Дай Боже [illegible]

ЗІ СІМИНОВИЧІВ

Юлія Шіллінг-Сінгалевичева

вдова по бл. п. гр. кат. пароху в Романові, упокоілася в Бозі, принявши Найсвятіші Тайни, у Львові, 15. грудня 1938 р., в 94-ому році життя.

Похорон відбудеться в неділю, 18. грудня п. р. в год. 13.30, з Каплиці Анатомії при вул. Пекарській ч. 52 на Личаківський цвинтар.

Панахида відбудеться в суботу 17. грудня п. р. в тій каплиці.

На ті сумні обряди запрошують Свояків і Вп. Знайомих горем прибиті

2966 **Сини та Рідня.**

ром. Його дражнить українська проблема, бо він у ній бачить небезпеку для французьких союзників. Йому досить добре відповідає нинішній „Льом Лібр". „Навіщо нам лякатися перед цією українською проблемою — пише ця ґазета. Чейже ми з Німеччиною підписали договір, який каже обидвом сторонам порозуміватися в усіх важніших справах. Отже як прийде на порядок дня українське питання, то ми поговоримо про це з Німеччиною". А півофіціяльний „Тан" має трохи іншу думку: „Чи хтонебудь хоче чи не хоче, українське питання вже поставлене на порядок дня европейських справ".

•

Підчас німецьких відвідин у Парижі, французькі студенти маніфестували на вулицях Парижа проти домагань Італії. Ціла французька прилюдна опінія є крайнє ворожа латинській заальпейській сестрі. Однак французи, які кожне німецьке домагання розсліджують із найдокладнішою старанністю, прийняли італійські домагання щодо Корсики, Ніцци, Джібутті та Тунісу як жарти. Український кореспондент, якого головне завдання є подати читачам свого щоденника вірний образ французьких настроїв, може з найспокійнішою совістю написати ось таке: Французи вважають італійські домагання звичайним блефом, а для ілюстрації тих настроїв подано, що французи кажуть, що вони мають таке саме право зажадати Венеції чи Сицилії, як Італія хоче робити з Наполеона та інших корсиканців, або ніцейців — італійців. На великім студентськім вічу один промовець говорив при реготі публики: „Хочемо прилучення Венеції до Франції, бо бажаємо возити туди наші наречені або відбувати у Венеції нашу пошлюбну подорож". Не входячи у французько-італійську полеміку, напишемо: французи шанують німців і зовсім легковажать собі італійців.

•

Французькі політичні кола із великою цікавістю слідкують за литовсько-німецькими взаєминами. По польсько-литовськім [illegible] зближенні виглядало, або бодай так писали ґазети, що Литва і Польща підуть спільно у всіх справах. Нині бачимо, що литовці у першій мірі хочуть наладнати свої взаємини з Берліном. Ковно глядить на Берлін та бажає знайти під охороною Німеччини своє державне та національне майбутнє. Німці, що живуть у Мемелі, мають стати тим уґодовим чинником між Німеччиною і Литвою, а сучасні вибори мають кинути такий політичний поміст. На кожний спосіб виглядає, що Литва вже заздалегідь хоче забезпечити своє національне іствування, ба навіть свою майбутню карієру уґодою з Берліном.

Ю. С.

Святочне відкриття Експортової Академії у Вел. Березнім.

Великий Березний, 12. грудня 1938.

Нинішний день — 12. грудня ц. р. — був для Вел. Березного великим святом, святом відкриття першої на українських землях Торговельної Експортової Академії. На таку Академію перетворила наша влада ужгородську двоклясову торговельну школу, що іствувала там від 1921 року. Вже чеська влада хотіла перемінити її на Академію, але „русскі вожди" Ужгороду не допустили до того, бо її вели в українському дусі. Один „вожд" виразно сказав, що Ужгород готов поставити будинок для Академії, але під умовиною, що її вестимуть в „русско"-мадяронськом дусі.

Нині зібралися численно батьки, ученики й учительський збір і дуже численно представники громадянських установ та урядів на богослуженні у греко-католицькій церкві й опісля на святочних зборах в салі Експортової Академії. Академія примістилась у модернім будинку, що його збудувала була чеська влада для чеських шкіл.

Свято відкрив гарною, змістовою промовою директор Академії п. Гошек, родом чех, але людина, що зовсім пристосувалася до потреб нашого народу і свою симпатію для нього виявляла не від нині, але вже довгі роки з нею не скривалася. П. Гошек вивчився знаменито українську мову і з його сьогоднішньої промови ніхто не пізнав би, що її виголосив неукраїнець. Ця людина наукою може бути гарним зразком для багатьох чеських урядовців на нашій землі.

Іван Палуганич, представник Великого Березного, привитав зібраних теплими словами і висловив велику радість, що рідна влада примістила таку високу школу саме у Великім Березнім. В імені громади він обіцяв моральну і матеріяльну підтримку для Академії та просив, щоб українській владі в Хусті переслати телеграфічно подяку, особливо начальникові міністерства шкільництва, п. Авґустинові Штефанові.

В імені студентів Академії подякував усім приявним студент Фабіян з Руського Грабова на Словаччині.

Накінець був дуже гарний реферат професора Академії Бориса Мартиновича, що його всі приявні вислухали з найбільшою увагою. Прелеґент підніс історичну вагу нинішньої хвилини для українського народу. Не у великих територіяльних просторах — говорив бесідник — ані у кількости населення, але в його культурі, в його здатности до праці, у зрозумінні свого призначення лежить сила народу і держави, в цьому й запорука її іствування.

Після того хор під проводом проф. інж. Угринюка відспівав український національний гимн і також чехословацький в українській мові.

Саля була прикрашена жовто-блакитними стягами і портретами нашого Генія Тараса Шевченка.

Записалося вже багато студентів і студенток на два перші роки Академії. Якби зголосилося їх більше, тоді отворили б паралельні відділи.

А. Р.

ВІСТИ З ВОЛИНІ.

МІЛІОНЕР МОВ У КАЗЦІ.

Волинсько-большевицький кордон має багато прецікавих таємниць, які датуються 1920-м і дальшими роками та яких він ревно береже. Лише вряди-годи вдається часові вирвати з нього то ту, то іншу сенсаційну таємницю, найчастіше звязану з переходом через кордон якихсь збігців з України чи навпаки. Чули ми про знайдені кістяки, може бути вбитих і ограбованих пачкарями багатих збігців. Читали ми про таємні „спілки", що експортували збігців звідси. Усе це — страшні, мрачні кордонові драми.

Сьогодні Волинь має приємну, сенсаційну, наче казка, новинку про селянина-міліонера Миколу Сущука, мешканця села Єренівки на Костопільщині.

Сущук займався „пачкуванням" людей з большевії до Польщі. Одного вечора Сущук знайшов на кордоні важко раненого чоловіка, завів його до своєї хати й заопікувався ним. Коли ранений прийшов до притомности, розказав Сущукові, що він — банкир із Києва Степан Єрмолаїв. Його комуністи засудили на смерть, але йому вдалося втекти з вязниці; при цьому був він важко ранений. Сущук вилікував його на свій кошт та ще позичив йому грошей на виїзд до Злучених Держав Півн. Америки, де Єрмолаїв мав ульоковану більшу суму грошей. Від того часу Сущук діставав від Єрмолаєва значні суми в долярах і купив собі гарне господарство. Тепер Сущук дістав від нюйорського адвоката повідомлення, що Єрмолаїв, вмираючи, записав йому значну частину маєтку, яка варта кілька міліонів долярів.

РЕМЕСЛО ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ НЕДОСЯЖНЕ.

Безробіття серед молоді Волині зростає. Ясна річ, що так звана „зимова допомога" — це лише слабий паліятив. Через те волинська реміснича палата разом із „фондом праці" занялася простудіюванням цього питання. Згідно з їх статистикою, на Волині нараховують коло 600 осіб молоді в віці понад 16 років, що не мають праці. Вирішено дати цій молоді місце в ремеслі, та, не зважаючи на всі заходи, не вдалося осягнути мети, бо лише 50 варстатів згодилося взяти учнів, пояснюючи свою відмову дуже важкими умовинами приписів про навчання „терминаторів".

Дрібна вістка, але скривається в ній ціла життєва драма для багатьох із нашої молоді.

Сміло можна висловити сумнів, що згадана статистика охопила всю безробітну молодь Волині. Число 600 занадто мале, щоб можна було йому повірити. Згори можна сказати, що воно або не охопило українського юнацтва, або, якщо й охопило, то лише міське й то не все. Що-ж торкається безробітного юнацтва наших сіл, то воно зовсім забуте.

Всі звикли дивитися на нашу сільську молодь, як на таку, що має варстат праці вже від народин, а саме: землю. Тимчасом роздроблення землі й безземелля та мало-земелля є причиною, що безробітну українську молодь можна рахувати вже не на сотні, але на тисячі. Між іншим, оця тіснота по селах та брак праці й можливостей вийти в ширший світ скривають у собі одну з причин ріжних хвилювань серед сільської молоді.

Заспокоїти українську сільську молодь — це передовсім дати їй можливість здобути фах і з ним джерело прожитку.

На жаль, усе стоїть нашій молоді на перешкоді до ремесла. Згадаймо подану вгорі вістку: не зважаючи на всі заходи ремісничої палати й фонду праці, лише 50 варстатів на цілій Волині згодилося приняти „терминаторів"; ро-

зуміється, мова не про українських термінаторів. А що-ж казати про самотужні заходи українських батьків!

Гасло боротьби за опанування торговлі й ремесла привело до того, що сьогодні варстати приймають „термінаторів“ лише своєї національности. Ясна річ, що на цьому найгірше виходить українська молодь, бо українських майстрів найменше і в деяких ділянках і зовсім нема.

Для зілюстрування того, як життя позачиняло двері перед нашою молоддю до деяких родів ремесел, особливо „інтелігентних“, наведемо такі факти: до фотографії нашим дітям доступу зовсім нема, бо всі фотографічні заведення в жидівських руках і вони, щоб не створювати собі конкурентів, приймають лише своїх. Те саме й з годинникарством та ювелірством та з деякими іншими подібними ремеслами.

Коли власники варстатів нарікають на важкі приписи науки термінаторів, то ще більше нарікають українські батьки та наша молодь на всю систему кермування ремеслами. Згадані приписи, диктатура ремісничих палат, національно-конкуренційна боротьба між майстрами — все це дає значно гірші висліди, ніж подають у своїх звідомленнях деякі відділами преси.

Українське громадянство повинно поважно зацікавитися тим, як поусувати з дороги ріжні колоди, що загороджують нашій молоді доступ до ремесел.

С. С.

Подяка.

Усім, що з нагоди мого 50-літнього [ювиле]ю прислали мені побажання і зворушливе доказом памяти, словами симпатії та прихильности складаю якнайщирішу подяку.

О. ДАМЯН ЛОПАТИНСЬКИЙ.

Німецький міністр справедливости у Варшаві

В четвер в год. 16.50 приїхав до Варшави німецький міністр справедливости д-р Франк з директором академії німецького права д-ром Ляшом. На двірці повитав гостей мін. Грабовський, віцемін. Хелмонський, президент найвищого суду Серадзький, представники міністерства закордонних справ, нім. амбасади й інші. Разом з мін. Франком приїхала німецька група польсько-німецького правничого порозуміння на спільне засідання.

Зріст федеративних змагань в Югославії.

Вибори до югославянського парляменту, до т. зв. скупштини, покінчились, беручи справу формально, перемогою теперішнього югославянського уряду премієра Стоядіновіча. Розподіл голосів був такий, що урядова партія дістала поверх 54% усіх голосів і перемогла свого суперника, хорватську партію Мачека, числом менш-більше 300.000 голосів. Коли брати під увагу число посольських мандатів, то на основі своєрідної югославянської виборчої ординації три четвертини всіх послів засідатимуть в урядовому, стоядіновічівському таборі та забезпечуватимуть своїм чисельним тягарем тяглість дотеперішньої урядової політики, не тільки внутрішньої, але й закордонної, та стоятимуть на сторожі державного устрою, проти якого з дня на день зростає та змагається внутрішня опозиція.

Бо ніякі вибори, ніякі офіціяльні заяви й ніяка радикально-сербська пропаганда не змінить факту, що величезна більшість хорватського та словінського народу невдоволена своїм сучасним положенням і бореться усіми способами проти супремації сербів та проти диктаторського режиму Білгороду. Аргументація хорватів і словінців (очевидно, не тих екстремістів, що зза кордону кидають гасла повної сепарації від Білгороду) така: Югославія — це держава трьох рівноправних і рівновартних народів. Кожний з них на своїй території мусить мати повну автономію. **Звязковою ниткою між сербами, хорватами та словінцями повинна бути династія, закордонна політика й армія.** Тільки на такій основі може існувати здорова федерація південних славян, спілка народу східної культури — сербів з хорватами і словінцями, що довгі віки росли в сонці західної: римської та германської культури. Провідником цієї федеративної югославянської течії є сучасний провідник хорватських націоналістів д-р Мачек.

Прихильники д-ра Мачека заявляють, що їхня федеративна державна програма не має на меті розбиття Югославії. Хорвати розуміють, що їхне географічне положення між Італією та Мадярщиною, від яких вони нічого доброго не надіялись і не надіються, просто диктує їм форму співжиття з сербами, але **це співжиття не може мати форми підданства, тільки повної рівноправности.**

Не знаємо, якими організаційними силами диспонує д-р Мачек. Але коли навіть офіціяльна югославянська виборча статистика число прихильників програми Мачека, тобто програми перебудови Югославії на дійсно федеративних основах, подає на близько 40 відсотків усіх голосуючих, то це свідчить, що ідея національного самовизначення не спиниеться перед ніякими кордонами. З сербських партій духа часу зрозуміли демократи, що з симпатією ставляться до хорватських та словінських федеративних змагань, хоч не бракує чуток, що думка змінити державні основи Югославії реформою у напрямі федерації не чужа навіть деяким високопоставленим особам з королівської родини.

Стоядіновіч — безперечно талановитий державник і розуміє духа часу. Тому цікаво буде слідкувати за дальшим розвитком внутрішнього югославянського політичного будівництва.

З польської преси.

Польська закордонна політика

НАСВІТЛЕНА П. ЦАТОМ.

Редактор виленського „Слова“ п. Цат пише в найновішому числі (ч. 345 з 15-го грудня ц. р. у статті п. в. „Крапки над і“ про політику Польщі за останній час.

„Я був здивований — каже він — пресовим відгомоном моєї статті „Ствердження“ з 9-го грудня ц. р. Я писав там, що теперішня політика Німеччини супроти Польщі нагадує мені Берестейський мир 1918 р., в якому, як відомо, польські інтереси підпорядковано мачкінням про українську державу. Я гадав, що таке моє признання мої пресові товариші назвуть щонайменше „покаянням“. Але на моє здивування цю статтю приняли як „гітлерофільську“. Мабуть тому, що я підкреслив у ній ґеній канцлера Гітлера. Бачите! В Польщі треба писати згідно з одним шаблоном. Коли ви проти Гітлера, то треба писати, що це людина без найменшої здібности і що в Німеччині нема масла, хоча одно і друге достеменна брехня. Коли пишете, що Гітлер поправді найбільша постать в історії від часів Наполеона і Бісмарка, але проте його політика не менше загрожує Польщі, то це уберє, це незрозуміле. У нас не можна оцінювати противника згідно з його справжніми вартостями, у нас не можна сказати: „небезпека велика, бо наш ворог великий“. Наш нарід привик до фраз.“

Це останнє замилування — каже п. Цат — виявилося особливо в часі тріюмфування з приводу буцімто двох успіхів заграничної політики: 1) що Литва приняла ультимат в березні ц. р. 2) що приплучили Заольза.

„Ці успіхи треба назвати радше **невдачами нашої політики.** Якщо колинебудь треба поливати нашу дипльоматію, то в її акції у внутрішній пропаґанді. Тут справді має великі успіхи. Та-ж соймові вибори з 6. листопада відбувалися під гаслом вдячности громадянства за Заользе, тобто за те, що властиво було нашою... поразкою?... погромом?... найслушніше можна сказати невдачею, але на всякий випадок не перемогою.“

Що торкається згаданих двох справ, то автор так на це дивиться:

„**Литовський успіх.** Ми одні у „Слові“ були проти того, щоб факт, що Литва прийняла ультимат, оцінювати як успіх польської політики. Навіть близька нам „Політика“ пером одного з наших приятелів захоплювалася тим ходом, що вже й говорити про „Кур'єр Виленський“, який, розпукався, пів з захоплення. Але треба знати, що у справі аншлюсу і Чехословаччини польська політика йшла на руку німецькій політиці. Це факт, якого ніхто не може зпрементувати, бо його зпрементувати не можна. І ось у висліді такої політики дістали ми рекомпенсату за аншлюс... дипльоматичні взаємини з Литвою. То було мало, дуже мало. Тому, що сила держави то умовне поняття, бо воно означає відношення сили даної держави до сили сусідної держави, тож же у хвилині, коли Гітлер скріплявся Австрією і ми дипльоматичними взаєминами з Литвою, то диспропорція тих скріплень була така велика, що її можна у відношенні до Польщі окреслити як невдачу.“

Те, що литовці змінили своє відношення до Польщі — каже автор — то це вислід зовсім іншої політики: литовці просто здають собі справу, що Німеччина загрожує тепер Литві і Польщі. Це не наслідок польської аншлюсової політики, це радше наслідок явища, що показують, що згадана політика була [illegible]. Якби навіть не було аншлюсу ані польського ультимату до Литви — каже п. Цат — то литовці всеодно зближалися тепер до Польщі і може навіть зробили б це в більш остентаційній формі.

„**Успіх Заользя.** Очевидно, Заользя — це багата, чудова країна. Але господарський успіх не завжди однозначний з політичним успіхом. Те Заользя мали пп. Масарик і Бенеш 20 літ і це не перешкодило розвалові тієї держави. В часі цілої чеської кризи „Слово“ кликало щодня, що найважніша для нас проблема то справа мадярсько-польської границі. Що-ж з цим сталося? Вона обернулася проти нас. Мадярська Русь то сьогодні огнище української ірреденти, що вимірена, правда, не в нас, але реально загрожує передовсім нам“.

В тій самій статті п. Цат висовує теж своє становище до польсько-совітського порозуміння:

„Вкінці я не захоплений тим польсько-совітським зближенням, радше я не захоплений коментарями, які воно викликало в польській і заграничній пресі. Коли йде про польську пресу, то я волю відкликатися до сатиричного тижневика „Муха“, так добре знаного варшавянам старшого покоління. Там вони схопили цю справу найбільш спрощено і найнаївніше, вміщуючи рисунок, на якому німецький Міхель загрожений зближенням двох славян: мхз і [...]ся. Добродушна „Муха“! Її добродушні концепції з 1905-го року вже невідповідні в 1938-ому році. Вож ми самі, Польща, [...] рази цього року виявила слабість Совітів. Саме Польща перший раз ультиматумом до Литви і другий раз в часі чеської кризи [...] тією сондою, при допомозі якої [...] переконалася про слабість Совітів, про їх нездібність до поважної гри. Редактори „Мухи“ й інші політики подібного типу нехай приймуть до відома, що не вистачає, щоб [...] чітується когось за те, щоб [...] ось іншого лякати.“

Так оцінює п. Цат останні ходи польської заграничної політики. Що торкається думок його натяків у цій статті про українську проблему, не думаємо починати з ним на цю тему дискусії!

Похорон Мих. Аркаса.

Як подає пресова служба Карпатської України, у Хусті похоронено директора Мукачівського українського державного театру Миколи Аркаса. В похороні взяли участь представники влади, війська, установ та великі юрби народу. Надгробну промову виголосив [...] ЧСВВ, що провадив похорон з двома священиками.

Економічний огляд.

БЕЗПЕКА І ДОЦІЛЬНІСТЬ.

До теми: КУДИ ПОДІТИ ГРОШІ?

У 268 ч. „Діла" була вміщена під таким наголовком стаття, де автор „гал." влучно представив деяким колам незорієнтованих щадників способи безпечних і корисних льокат зібраних капіталів, ідучи при цьому за інтересом нашого дрібного капіталіста і за потребою громадською. Автор розкрив дві доцільні можливости тих льокат, якщо йде про менші квоти, а саме вміщування їх у нашому промислі та торговлі, беручи за основу відносини на західньо-европейських і американських грошевих ринках або льокату готівки в банку при одночасному застереженні „золотих у золоті". Тема незвичайно актуальна і важна, а з огляду на інтерес поодиноких капіталістів, до високої міри делікатна. Не находячи потреби вносити до порушеної теми та правильних висновків автора змін, варт дещо розширити наведені дві основні точки практично, беручи під увагу дані відносини.

Промисл і торговля, це ядро господарського життя нації та краю, ще не дочекалися на жаль відповідного зрозуміння у ширших рядах нашого громадянства, як найбільш корисні управителі наших капіталів тому, що попри свій молодий вік, не находяться вони у Польщі на висоті свого завдання.

Як сказано у наведеній статті, оборот цінними паперами в нас неможливий, бо їх на біржі нема у західньо-европейському розумінні, а українських цінних паперів нема таки зовсім. Спілкиж усіх типів чи вклади капіталів до ріжних приватних підприємств для їх участи в зисках, це серед нас ще така непопулярна форма льокат, що досьогочасних наших осягів у тій ділянці майже не можна брати в рахунок. Якщо такі льокати в нас повстають, то звичайно в родині або серед близьких знайомих, що мали змогу докладно пізнати даний інтерес. Сторонні або не можуть зважитися на такий крок або сумніваються у правильність льокати у підприємстві, яке, кажуть, „добре заробляє, а чомусь вічно грошей потребує".

До того треба зі сумом признати, що чимало наших приватних підприємств, що появились в останніх роках, як наслідок безробіття (отже з конечности), гасне скоро і ганебно. Надто певні реалізатори урбанізації уявляють собі, що брак державної посади, чи нездатність до муравлиної щоденної праці над собою та своїм майбутнім, хист демагогічно жонґлювати і надуживати патріотичні гасла про творення нових варстатів праці, дає їм вже кваліфікацію на купця, промисловця чи взагалі підприємця, та що початком їхніх заходів не конче мусить бути праця сперта на власних силах. Так плянують підприємства відразу „на широку скалю", і що найважливіше — на чужих капіталах, на необмеженому кредиті, та чомусьто з претенсією на якнайбільше довіря своїх.

Такий дивогляд не є рідким явищем головно по провінціональних містах. В одному Станиславові цього року начислюємо кілька таких випадків. Таке підприємство дуже шкідливе для нас. Триває воно, як легко догадатися, дуже коротко, зате погана слава триває дуже довго і болюче, бо спричиняє оправданий жах нашого інтересента перед своїм підприємством. На цьому терпить добрий український підприємець, бо двох диких купців псує довіря до десятьох солідних і розумних. Ясно, що від таких явищ, хочби лише нечисленних, довіря капіталіста до своїх підприємств дуже терпить та зроджує до великої міри його обережність. Що справу льокат капіталів у наших торговельно-промислових підприємствах спинювали ще інші, а вищенаведені причини, нехай послужить факт, що старі випробовані наші центральні торговельно-промислово-фінансові установи, а навіть молодші, зате з раціональним підходом до праці тішаться довірям і признанням широких кол інтересентів. Торговельно-промислові підприємства на дещо більшу мірку, є в нас у початках, але годі вимагати, щоб зрозуміння потреби льокат у них капіталів було велике. Тут ріжна заслуга і реклама передусім у щоденній пресі та фахових журналах, як напр. „Торговля і Промисл", у спеціяльно на ту ціль заведених рубриках-кореспонденціях, дальше ріжні промислові кредитові льосування, тощо, зможуть по якомусь часі звести нам гроші на бажаний шлях. Як іде про інтерес одиниці, ту вразливу сторінку людини, то попри національну свідомість мусить своє завдання виконувати тут і реклама і таки, бодай до якоїсь міри — конкуренція. Незалежно від цього, гостра контроля кредитів для нових купців, що нерідко уявляють собі цей фах як діло легке та доступне кожному, що хоче скоро збогатитися, зможуть поволі уздоровити ту **велику цінність наших часів, якою є торговля і промисл.** На таких правильних рейках праці можна буде сподіватися, що прийде зрозуміння до льокат капіталів у приватних підприємствах, спілках явних, тихих і то у формі спілки чи у формі вкладки, що бере участь у зисках підприємства. Безперечно, що розріст тих підприємств покличе до життя вигідні типи акційних спілок, чи спілок з обмеженою порукою в такій кількости та ріжнородности, що проблема льокат там дрібніших і грубших капіталів, байдуже чи в акціях, чи облігаціях буде зовсім відповідати нормальним господарським відносинам краю, що їх означує автор наведеної вгорі статті.

Бажаючи докладніше проаналізувати другу точку нашої дискусії, себто **льокат готівки на забезпечення клявзулею „золотих у золоті"**, не завадить нам диференціяція готівкових вкладок за критеріями потреб вкладчика. Готівкові капітали пересічного нашого вкладчика зроджуються здебільша як вислід згрошевлення іншої форми матеріяльного капіталу, або як ощадностеві надбання сильних характером одиниць. Щодо перших, певно має вкладчик пляни на коротшу мету (з виїмком бажання капіталізації), ніж щодо інших, бож їх повставання і зріст вже сам від себе вимагає часу. Беручи на увагу можливости виїмків, перша льоката буде переходова, друга тривка. Ця друга випливає або із шляхотних нахилів до ощадности або спричинена потребою призбирати гріш на якусь означену згори ціль, себто т. зв. цілева ощадність. До цього останнього типу ощадностей можна теоретично вчислити і складки обезпечень на життя.

З хвилиною коли усунули чужу валюту з господарського життя краю, та позбавили тою дорогою контрагентів права заключувати трансакції у залюбки вживаних досі до цієї цілі долярах у звязку із напрямом господарської політики держави та девізовими обмеженнями — найшли теж задовільний вихід із сумнівів щодо тривкости валюти у спеціяльних умовах, які застерігають вартість валюти спертої на вартості золота себто в клявзулі „золотих в золоті".

Для людей, що „хотять мати святий спокій", для капіталів призначених на ріжні депозити, залізні фонди, цілеві та обезпеченеві ощадности тощо вкладки у банку забезпечені клявзулею золотих у золоті, є безумовно найкращим суроґатом золота, чи випробованої загранічної валюти. А проте чимало подибуємо вкладчиків, що зрікаються цієї гарантії тому, що такі вклади осягають нижчу відсоткову стопу зі зрозумілих гарантійних зобовязань банку супроти вірителя — вкладчика, та і вимагають деякого мінімум капіталу, без якого банк не прийме зобовязання на золоті у золоті. У вислідї небагато щадників користає із законно дозволеної такої клявзулі, дехто із них журиться або зтоваржить капітал чи справу ощадности. Таке явище вказує, що люди не вміють у нас відрізнити принципу від дрібниці, в нашому розумінні: не вміють відріжняти оцінку сили капіталу від коньюнктури, що дозволяє на якусь форму льокати грошей.

Тимто порадитиб можна щадникові на дальшу мету, застереження на „золоті в золоті", а посідачеві капіталу без означеної дальшої мети, звичайну вкладку у краєвій валюті, щоб таким чином осягнути вищу відсоткову стопу. Якщо йде про обмежене право диспозиції вкладкою без виповіди, можна його до значної міри поминути розподілом цілого капіталу на дрібніші квоти ульоковані на окремі вкладки. Хоч ділко тривкости польської валюти незабезпеченої клявзулею золотих у золоті не є простою справою, але і не дає помимо вістких підстав до скептицизму. Адже від літ господарська політика польського уряду є без заміту послідовна, отже обєктивно дивлячись на становище господ. політики багатих держав — зовсім доцільна. Акція віддовження хліборобства, що ведеться вже пятий рік теж вказує, що уряд працює на довшу мету. Не можна тут поминути і впертої праці державних чинників над збереженням моральних і матеріяльних надбань, які щораз то зростають від рядів щадників та припустити, щоб один хибний крок уряду мав ту цінність нараз повалити. Правда, політичні події та історія економії знають ріжні несподіванки, та на це ніхто нічого не порадить, ні тих несподіванок не відверне. Автім годі тим журитися, коли не знати, чи така небезпека загрожує, а як загрожує, то тоді не знати, чи доцільніша льоката капіталу у ріллі, чи в будинку, чи обіговій валюті, у золоті, промислі чи харчах? Певне одне, а саме: найбільшим добром і в нормальних і у виїмкових обставинах є **вміння цінити капітал та збирати його.** Спроможність добути це добро лежить у нас самих. **Вол. Гірняк** (Станиславів).

—o—

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА.

КОРИСНІ КОПАЛИНИ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

У грудневому числі журналу „Технічні Вісти" поміщена стаття інж. С. Пастернака про копалини в Карп. Україні, ілюстрована мапою з розміщенням тих копалин. Сіль, камінь, буре вугілля, ропа, золото, залізо, [illegible] — ось підземні скарби, якими може похвалитися наше Закарпаття. Після докладнішого обговорення кожного із них, автор приходить до **висновку,** що найбільшими мінеральними багатствами Карпатської України є **сіль і будівельне каміння.** Залізо та мабуть золото не будуть мати більшого значіння. **Зате з успіхом можна буде використовувати вугілля.** Інші копалини (також вугілля) треба наперед докладно прослідити. При змінених господарських відносинах є можливість не лише поширити добування деяких занедбаних досі копалин, але й **розбудувати промисел,** опертий на мінеральних сировинах.

Автор вкінці застерігся, що не обговорив усіх підземних скарбів Закарпатської України, бо залишив на боці численні, знамениті, але досі майже невикористовувані **мінеральні джерела.**

ПОЛЬСЬКА ХРОНІКА.

ПІДГОТОВА ПОЛЬСЬКО-СОВІТСЬКОЇ ТОРГ. УМОВИ.

До Москви виїхав нач. відділу міністерства промислу і торговлі в Варшаві д-р Т. Ляховський. Має він там зорієнтуватись в існуючих тепер можливостях польсько-совітського товарового обміну, як одного з наслідків недавнього зближення Польщі до СССР. Д-р Ляховський вернеться ще перед зах. Різдвом. Згідно з чутками — новий торговельний договір оснований буде на клірингу. Найважнішим експортом [illegible] Польщі будуть гутничі вироби, а Совітів — фосфорити, залізна і манганова руда.

ВИСТУП МІНІСТРА ХЛІБОРОБСТВА ПОНЯТОВСЬКОГО І ЖИДИ.

В „Газеті Польській" надрукував на днях мін. Понятовський повний текст своєї промови, що її виголосив на недавній конференції в міністерстві хліборобства. Обговорюючи **болячки села,** міністр особливу увагу звернув на його **перенаселення.** І в цій справі підкреслив він значіння **інтенсифікації рільного господарства,** як найважливіший спосіб усунення безробіття зі села, вказавши, що поступи урбанізації **не скоро** зможуть забрати зі сіл надвишку населення. Це становище міністра з великим вдоволенням зустрінула жидівська преса. Вона заявляє, що інтенсифікація рільної продукції може дати величезні можливості праці для сільського населення. Пропаганда виселення жидів із міст для того, щоб „уступити місце хлопам", є [illegible] проблеми безробіття на селі. [illegible] цю пропаганду з політичних причин, або [illegible] з господарських, аби відвернути увагу від необхідности рільної реформи.

СВІТОВА ХРОНІКА.

ВАГА ПРАЦІ ТЕХНІКІВ У НОВІЙ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

Представники чеських техніків склали 14. п. м. [illegible] Президент у розмові висловив чимало цінних думок про ролю техніків у відбудові нової ЧСР. Він підкреслив, що не [illegible] ЧСР залишиться [illegible] **аграрно-індустріяльною державою** і потребує добрих техніків. [illegible] усі можливості землі і [illegible]

ПІДПРИЄМЦІ, А НЕ УРЯДОВЦІ. — ЗАМІТНИЙ ДЕКРЕТ У ФРАНЦІЇ.

Французький урядовий часопис [illegible] декрет [illegible] в державній службі. Міністр фінансів [illegible] що всі [illegible] функціонарі [illegible] [illegible]

Сторінка без політики.

Чи звірята вміють числити?

Чи звірята вміють числити? Чи вони можуть відріжнити більшу кількість предметів від одного предмету? Чи вони засовують собі справу з числа своїх дітей, та нпр., кури з числа знесених яєць?

Це дуже цікаві питання і психольоґія вже віддавна старається найти на них відповідь та в деяких випадках навіть її знайшла. Отже ствержено, що ворона, яку загально вважають дуже мудрою і спритною птахою, не вміє взагалі числити. Зате курка, яку вважаємо дурною і легкодушною, вміє числити до чотири. Коли курці, що сидить на яйцях, а тих яєць є чотири, три або два, взяти одно яйце, то вона негайно запримічує свою страту. Зате, коли з восьми, семи чи шести яєць забрати два або три чи навіть чотири яйця, то вона цього взагалі не запримітить.

Наші „кохані" домашні котики, про яких все говоримо, що вони є „геніями" котячого роду, теж уже відбули свій „іспит". Отже устійнено, що кітка (самців не іспитували) вміє числити до чотирьох, найвище до пятьох. Коли взяти їй одно з пяти котенят, то вона шаліє, одначе коли має їх шестеро, то вже не запримічує страти одного котеняти.

По котах прийшла черга на малпи, які як відомо, найбільш подібні до людини. Ґориль числить тільки до чотирьох, пятьох, найвище до шістьох. Математичні здібности такого звіряти як малпи не легко ствердити. Але для людини, що вміє орудувати всіми числами, нема нічого тяжкого. Психольоґ порадив собі ось так: Вісім осіб, озброєних тільки у фотоапарати підійшло близько до ґориля. Очевидно малпа перестрашилася людей і намагалася втекти. Коли відійшло шість осіб, ґориль заспокоївся, бо думав, що всі відійшли.Колиж за другим разом відійшли тільки чотири особи, ґориль попав у шал, отже запримітив ріжницю між вісьмома особами, що прийшли та чотирома, що остали.

А тепер пси й коні, ті наймудріші і найбільш люблені домові звірята. Отже устійнено, що назагал мудрі коники не вміють числити. Трапляються часом між ними „феномени", що їх бачимо іноді в цирку, які при відповідній тресурі доказують інколи „чудес".

Але назагал беручи, то коні і пси здали іспит „недостаточно" з числення. Навіть слони, що мають опінію наймудріших чотироніжних звірят на землі, не засовують собі як слід справи з того, чим властиво ріжниться число „три" від „чотири". Іч.

Як жити, щоб бути здоровим?

Славний американський гіґієніст Е. Л. Фіс подає у своїм творі під згаданим наголовком ось такі правила:

Повітря.

1) Провітрюй кожну кімнату, в якій перебуваєш.
2) Носи легкий, вільний і провівний одяг.
3) Виконуй свої праці й забави на вільному повітрі.
4) Якщо воно можливе, спи на вільному повітрі.

Віджилювання.

5) Не переїдайся і старайся мати свою нормальну вагу.
6) Не вживай забагато протеїн (яєць, мяса), соли, та перцю.
7) Споживай щодня тверді страви, листяні ярини й сирі овочі.
8) Їдж поволі, смакуючи те, що споживаєш.
9) Пий відповідну кількість води й уживай багато води до миття.

Отрути.

10) Старайся мати щодня бодай один відхід.
11) Держися просто коли стоїш, коли сидиш і коли ходиш.
12) Бережи свій організм перед токсинами і ріжними заразками.
13) Бережи чистоти зубів, ясен і язика.

Спосіб життя.

14) Працюй, відпочивай, уживай розваг і спи вміру.
15) Щодня відбудь кілька віддихових вправ.
16) Виробляй в собі погоду духа й рішучости.

Наслідки „наїзду марсіян".

Наші читачі ще не забули тієї небувалої паніки, що вибухла була у Злучених Державах після радіоавдиції п. н. „Наїзд марсіян". Авдиція вийшла в радіо так реально, що люди, не звернувши уваги на заповідь спікера, повірили, що справді на Америку напали мешканці Марса та що землі грозить заглада, чи пак кінець світа. Паніка обхопила була не лиш Злучені Держави, але й Канаду, накоїла багато лиха, моральних та матеріяльних шкід.

Напад марсіян має теж ще інші наслідки. Нпр. якась Сара Колінс, мешканка стейту Ілінойс, зголосила до радіо-телефонічної спілки „Колюмбія Бродкастінг" домагання виплатити їй 50.000 долярів відшкодування за втрати, що вона зазнала у звязку з тою нещасною радіоавдицією. Підчас паніки, яка вибухла, місіс Колінс вибігла з дому, погубила по дорозі свої дорогоцінности і крім того захоріла ще на нервове потрясення. Все те разом оцінювала вона на 50 тисяч дол.

Вислід того процесу викликує в Америці величезне зацікавлення: якщо позовниця виграє процес, тоді імовірно посиплються подібні домагання від тисячів радіослухачів і радіову спілку доведуть до заглади.

„Клясичний ґанґстер".

Американська поліція арештувала останнього т. зв. „клясичного" ґанґстера, який ще досі перебував на волі. Його назвисько Моє Ліс, призвище „Павук". Поліція дались до затяжної облоги дому, який ґанґстер перемінив у справжню твердиню. Але „Павук" зрозумів безвиглядність свого спротиву та добровільно віддався в руки поліції.

Заки ґанґстер піддався він випустив два почтові голуби, щоб повідомити свою банду, що він приневолений піддатися. Поліцисти стріляли до голубів із скорострілів, одначе безуспіху.

„Павук" — це прецизійний тип ґанґстера. Його арештували були вже 25 разів. Тричі він мав уже присуд, та за кожним разом йому вдалося якось викрутитися дурничкою, завдяки незвичайній проворности та мовчаливості. Ні разу не вдалося поліції впіймати його на гарячому вчинку.

У кватирі „Павука" знайшли цілий склад зброї та набоїв.

Черенковий метал.

Як відомо, досі вироблювали друкарські черенки майже виключно зі стопів олова (74—.. прц.) антимону (12—15 прц.) та цинк (5—.. прц.). Але ті стопи дуже важкі і склад великого аркуша важить до 150 кг., що сильно підвищує кошти друку та зуживає машини. Крім цього олово затроює складачів і тим самим спричинює дорожнечу їх праці. В Німеччині починають чимраз більше вживати пластичні маси до виробу черенок. Особливо придатні штучні смоли, як полістіроль, відповідно перетворені. Вони майже 10 разів лекші від черенкового стопу, нешкідливі для здоровля, тривкі, топливі та відливні. ф.

—o—

Цукор та спирт із дерева.

Вже в 1937 р. добули люди з дерева 10.000 тон цукру в розчині, який перероблено на 50.000 гл. спирту. В півн. Німеччині працює вже одна фабрика к. 6 літ, в середущій — півтора, тепер будують третю фабрику у східній Німеччині. Зі сотнаря сухого дерева (ялиця, сосна) одержують 40 кґ. цукру, що дає 24 л. спирту або 12 кг. дріжджей. Недавно почали ставити ще одну фабрику, яка буде готова в половині 1939 р. Там має працювати до 300 робітників. Вона буде переробляти 300.000 куб. м. дерева річно. ф.

—o—

Олива з кісток винограду.

Головні труднощі в добуванні їдальної та технічної оливи з кісток винограду спочивали на цьому, що при прасуванні винограду в ... тисках були кістки, лушпинки та хвостики разом. Але коли вдалося винайти машину, що в дешевий спосіб відділюють ті три складники, справа з добуванням оливи пішла вперед. ... подають німецькі часописи над Реном працює досі до 300 машин того роду і за минулий рік одержано 40.000 літрів оливи. Лушпинки ... ще буде мабуть переробити на горілку ... та хвостики на фарби та гарбники. ф.

Ґанґстери в Шотляндії.

Як виходить із повідомлень англійської преси, то Америка зовсім не має монополю ... ґанґстерів. У Ґлесґові, найбільшім місті Шотляндії, відбувся недавно в білий день напад на почтовий будинок. У ... вдерлися до почтового уряду два бандити ... зброєні в револьвери. Один із них ... урядовців, другий перескочив ... напхав собі кишені банкнотами. ... бандити швидко вибігли, вскочили ... відїхали в напрямі середмістя. ... опису священика, якого бандити ... підчас утечі, та на підставі опису ... урядовців вдалося роздобути ... ґанґстерів і їх авта та радіом ... цілий край, як вони виглядають.

Апостольський Нунцій у Станиславові і Перемишлі

15. XII. поїхав Апост. Нунцій Ф. Кортезі до Станиславова і відвідав там єпископа Гр. Хомишина. Вечором вернувся до Львова і 16. ц. м. рано, в товаристві прелата Пачінія та о. рект. Й. Сліпого приїхав до митрополичої палати, де відвідав Екси. Митрополита, відбув з ним конференцію та попрощався з Митрополитом. Численно зібране духовенство й Капітула разом з питомцями, що відспівали „Многая літа", попрощали Нунція, який коло 10. год. рано відїхав до Перемишля. Там він відвідає єпископа Й. Коциловського і сьогодні вночі відїде до Варшави.

Нове українське ледовище у Львові.

Вже в найближчих днях буде відчинене у Львові на „Майдані Орлів" при площі св. Юра українське ледовище. Догідне положення гелі взагальні й дешеві ціни вступу дають запоруку успіху цього ледовища серед широких нас наших совгарів. Докладніші дані в чергових числах.

Польські осадники просять допомоги у Варшаві.

Варшавський „Час" з 16. грудня повідомляє: У Варшаві перебуває тепер президія головного „Союзу польських осадників" з предсідником Шпитою на чолі. **Ця делегація приїхала до Варшави у звязку з численними ліцитаціями польських господарств у Східній Галичині** (в оригіналі: Східній Малопольщі), що в багатьох випадках спричинює перехід їх у чужі руки. Члени президії Союзу осадників були у премієра ген. Складковського і також у тих членів уряду, ресорти, які займаються справою кольонізації у Східній Галичині.

Монопартійна система в Румунії.

ПАТ повідомляє:

Румунський король Карло оголосив закон про створення єдиної румунської партії під назвою „Фронт національного відродження". Завданням партії — мобілізація моральних сил народу з метою зміцнити національну оборону і розвиток держави. Партію покликано до життя на домагання 25 осіб, з яких 20 є тепер міністрами або були ними. Члени королівської ради стають автоматично членами партії на основі самого закону. До партії можуть належати всі румуни крім військових і судовиків. Новостворена партія матиме виключно право ставити кандидатів у майбутніх парламентарних виборах. Якунебудь політичну діяльність поза рямцями партії „Фронту національного відродження" вважатимуть нелегальною і таких політичних діячів каратимуть позбавленням громадянських прав.

Військова реорганізація на Совітській Україні.

Паризькі часописи повідомляють з Москви, що совітський уряд рішився зреорганізувати оборону **Совітської** України. Командантом військової округи в Києві буде **Тимошенко**, комендантом округи Харків — **Смірнов**. Зорганізують нові команди в Камянці Подільському, у Житомирі, Виниці, Балті й Могилеві. Командантом совітських повітряних сил на Україні буде командир **Загорецький**. Генеральний секретар КП(б)У Хрущов виїхав до Москви, щоб особисто поінформувати Сталіна про положення в Україні

Премієр Чемберлен про панування над народами.

Як це ми згадували, прем. Чемберлен виголосив на бенкеті товариства закордонної преси промову, в якій обговорив недавні міжнародні акти, які підписали Англія та виступив проти нагінки німецької преси на деяких англійських політиків. Тотальних держав не треба критикувати, бо нема незмінного політичного устрою і колись теперішні тотальні держави можуть нічим не ріжнитися від демократичних; нема причини зривати з ними звязку. Англія мусить зброїтися, щоб мати силу виконати свої зобовязання. Свою промову закінчив Чемберлен рефлексіями на тему жадоби панування над іншими народами.

„Історія вчить нас — ствердив він — що зусилля в тому напрямі ніколи не вдавались на довшу мету та ніколи не приносили щастя народам, які до того змагали. На це вказує досвід з минулого, істнує вроджений відпір сил, які повстають зі страху перед втратою свободи та з пристрастним бажанням національної незалежности; це все робить панування трудним і небезпечним.

—o—

Американські республики запропонують посередництво

МІЖ ОБОМА ЕСПАНСЬКИМИ УРЯДАМИ?

Як подають з Ліми, аргентинський делегат предложив панамериканській конференції проєкт декларації, в якій американські держави пропонують посередництво між обома еспанськими урядами, якби ці останні звернулись до них у цій справі. Більшість делегацій погодилась на проєкт — тепер йде про те, щоб приняла його решта учасників конференції.

ПРОЄКТ „ДОГОВОРУ КОНСОЛІДАЦІЇ АМЕРИКАНСЬКИХ МИРОВИХ ЗАСОБІВ".

Делегація Злучених Держав предложила панамериканському конгресові проєкт „договору консолідації американських мирових засобів", що передбачує двобічні комісії, які запобігали б міжнародним конфліктом. На випадок неуспіху цієї комісії виступила би примирна комісія, а колиб і їй не пощастило, передбачене посередництво, арбітраж або консультація.

СКЛАД НОВОГО ЧІЛІЙСЬКОГО УРЯДУ.

У Чілі повстав новий уряд, зложений з 5-ох радикалів, 3-ох соціялістів, 2-ох лівих демократів та 1 безпартійний.

Німецька армія готова до походу на Клайпеду.

Льондонський щоденник „Нюс Кронікл" повідомляє, що німецький посол у Ковні д-р Цехлін приїхав до Берліна і заявив, що Литва годиться на окупацію Клайпеди німецькими військами. Литовський уряд буцімто скапітулював на вістку, що дві німецькі армії в Тільзиті та в Кеніґсберґу готові до походу на Клайпеду. Англійський щоденник догадується, що до окупації незабаром справді дійде та що німецькі посли з Клайпеди візьмуть участь побіч послів з Австрії й Судетів на засіданні райхстагу 30. січня 1939 р

„Таймс" припускає, що Німеччина не відважиться на „аншлюс" Клайпеди, бо це позбавилоб Клайпеду литовського експорту.

НІМЦІ МАТИМУТЬ У КЛАЙПЕДСЬКОМУ СОЙМІ 25-ОХ ПОСЛІВ, ЛИТОВЦІ — 4-ОХ.

Подаючи дотеперішні виступи клайпедських виборів, німецьке інформаційне бюро висловлює здогад, що німці здобули 25 мандатів, литовці — 4.

„Україна для українців".

5 СМЕРТНИХ ПРИСУДІВ У ХАРКОВІ.

Празька преса повідомляє, що совітський суд у Харкові засудив пятьох українців на кару смерти за „терористичну і сепаратистичну діяльність". Засуджені вели оживлену діяльність проти Совітів під гаслом „Україна для українців".

—o—

152.000 УТІКАЧІВ У ЧЕХІЇ, МОРАВІЇ ТА ШЛЕСЬКУ.

Як виходить з тимчасових обчислень міністерства внутр. справ, у чеських краях є від цю пору 151.997 утікачів з утрачених земель. Держава сама не може запевнити їм харчу, одягу та помешкань, тому премієр звернувся зі закликом у цій справі до громадянства.

—o—

ЗА ПОЛІТИЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ПРОГАНЯТИМУТЬ ЧУЖИНЦІВ.

Національні збори республики Сальвадор признали жінкам право голосування. Одночасно збори затвердили розпорядок про побут чужинців. Розпорядок постановляє, що чужинці, які будуть втручуватися безпосередньо чи посередньо до внутрішньої політики держави або будуть поширювати протидемократичні гасла, тратять право побуту у краю

—o—

ОСТАТОЧНИЙ ВИСЛІД ЮГОСЛАВЯНСЬКИХ ВИБОРІВ.

Як подає агенція Авала, в останніх виборах листа прем. Стоядіновича дістала більшість у 234-ох округах, листа Мачека — у 120-ох, листа Льотіча — у 2-ох. Стоядінович здобув 2/3 мандатів.

По широкому світі.

Новий литовський посол Скірпа приїхав до Берліна.

В Еквадорі дійшло до заворушень. Викликало їх військо, невдоволене постановами президента.

Литовський президент Сметона зложив присягу і при цій нагоді виголосив довшу промову.

Французький міністер закорд. справ заявив, у парламенті, що франко-німецька декларація не має ніякого відношення до пактів, що їх Франція заключила.

Англійський католицький архиепископ Вестмінстеру виступив з „товариства прихильників Ліги Націй".

Франко-німецькі торговельні переговори у справі збільшення торговельних оборотів вічнуться 20. січня.

Єгипет мабуть заключить пакт неагресії з Італією.

Польський міністер освіти Сьвєнтославський приїхав до Гельсінок.

Еспанський нац. уряд рішив звернути б. королеві сконфіскованні добра та дозволити йому на приїзд до Еспанії.

НОВИНКИ.

— **Мистецтво княжої доби і Византія.** Заходом Богословського Наукового Товариства у Львові проф. д-р В. Залозецький виголосить у неділю 18. ц. м. в год. 6-ій вечором відчит п. н. „Мистецтво княжої доби і Византія" в салі Т-ва „Українська Бесіда" при вул. Рутовського ч. 22.

— **Ювилейне торжество** з нагоди 950-ліття хрещення України уладжує греко-католицька парохія в Левандівці у Львові в неділю 18. ц. м. В год. 7-ій буде читана Служба Божа, в год. 9-ій співана Архиерейська Служба Божа, в год. 11.30 водосвятіє і поблагословення пропамяткової таблиці в церкві. З черги в год. 12-ій вполудне відбудеться святочна академія в салі читальні „Просвіти" в Левандівці. До масової участи в цих торжествах українське громадянство запрошують: Апостольство Молитви, Батьківський Комітет при школі „Р. Ш.", Братство св. Івана Милостивого, кооп. „Єдність", кооп. „Згода", кооп. „Проміння", кружок „Рідної Школи", кружок „Союзу Українок", Старшина Церковного Брацтва, Похоронне Товариство, Українська Захоронка і читальня „Просвіти".

— **Виклад проф. В. Залозецького в Перемишлі.** На запросини „Учит. Громади" й Т-ва ім. П. Могили відбудеться в Перемишлі 19. грудня ц. р. (понеділок) в 17. год. у салі оо. Василіян (Засяння) виклад проф. д-ра В. Залозецького п. н. „Мистецтво княжої доби під впливом прийняття християнства". Прелеґент висвітлюватиме знимки при епідіяскопі та проєкційному апараті.

— **Господарство Карпатської України.** Заходом Українського Наукового Інституту в Берліні виголосив у пятницю 16. ц. м. в год. 8-ій вечором доц. інж. Р. Димінський відчит у німецькій мові на тему „Господарство Карпатської України" в салі берлінського університету.

— **Українські балляди в чеськім перекладі.** Накладом „Підкарпаторуського Видавництва" вийшла у Братиславі збірка 29-ох українських баллад з Карпатської України, що виявляють багацтво української народньої творчости. На чеську мову переклав ці балляди І. Вондрачек. Чеська критика приняла дуже прихильно збірку згаданих баллад звертаючи увагу на одну з них „Діти", що подібна своїм мотивом до мотиву „Короля Ліра" Шекспіра і до деяких моравських баллад та на балляду про брата, який продав свою сестру татарам.

— **Хвиля сильних морозів** навістила середущу і східну Европу. Мороз у Львові дається вже добре у знаки населенню, бо ще кілька днів тому було тепло як в осени. Тимчасом у пятницю 16. ц. м. потиснув сильний мороз (до 12 ступнів) і багато осіб відморозили собі вуха. В Румунії лютує метелиця і сильні морози. Багато сіл у Басарабії відтяті зовсім від світу, а поїзди приходять з кільканогодинним опізненням. Населенню даються дуже в знаки стада вовків, які в білий день підходять до сіл і нападають на худобу та людей. Сильні морози панують теж на Совітській Україні.

— **Сензаційні висліди ревізії між польськими студентами у Львові.** Як ми вже вчора повідомляли, поліція перевела передучора тригодинну ревізію в „Домі Медиків" при вул. Слодовій, де знайшла тайний арсенал зброї і муніції та летючки нелеґального змісту. Польська преса пише, що влада безпеки переводила ревізії у присутности віцепрокураторів: Косінського і Дворніцького та слідчого судді Бурчинського під проводом двох комісарів поліції Зенгера і Клячинського. Наслідком сензаційних вислідів ревізії поліція арештувала з доручення слідчого судді чотирьох польських студентів медицини, а саме: 20-літнього Станислава Зарембського, 21-літнього Мечислава Шамоцького, 21-літнього Станислава Опеля і 25-літнього Евгена Орхеля. Проти арештованих ведуть слідство за провину зі ст. 222 к. к. (переховування зброї та вибухових матеріялів), бо в їхніх кімнатах найшла поліція два військові кріси, петарду з льонтом на півтора метра, дві військові гранати і крісові набої. Крім того поліція знайшла пружинові ножі у деяких польських студентів медиків і за це судитиме їх городський старостинський суд. Тому, що підчас ревізії в „Домі Медиків" два польські студенти: Ян Корнась та Н. Зубків, з яких перший є головою орґанізації вшехпольської молоді у львівському університеті, образили прокуратора — їх притягнуть до відповідальности за провину зі ст.: 127, 128 і 132 к. к. Влада перевела ревізії у звязку з убивством жидівського студента Цельмаєра. Крім того поліція перевела ревізії в деяких польських студентів у приватних помешканнях, але нікого не арештувала. „Слово Народове" з 16. ц. м. пише, що ревізії в „Домі Медиків" перевела влада безпеки без ранішого повідомлення ректора університету. Про сензаційні висліди ревізій та арештування повідомив проректор ректора проф. Буляниду в четвер в год. 9.30 рано. Вкінці „Слово Народове" пише, що ревізію в „Домі Медиків" переводив віцепрок. д-р Косінський з доручення шефа прокуратури д-ра Гольчевського, бо прок. д-р Хліпальський, який займається політичними і пресовими справами, тепер перетяжений працею.

— **Хто виграв на льотерії.** У першому дні тягнення Клясової Льотерії впали м. і. такі більші виграші: 75.000 зол. на ч.: 51872; 10.000 зол. на чч.: 53615 119419 129725 131037; 5.000 зол. на чч.: 44286 78597 104815 120771 128408 130511 135475; 1.000 зол. на чч.: 13177 20278 21883 25537 26810 45138 109782 113746; 500 зол. на чч.: 10739 21829 23310 26308 50810 50925 81228 81411 94261; 75.000 зол. на ч. 26453; 25.000 зол. на чч.: 42697 102419 118618; 20.000 зол. на ч.: 8686; 15.000 зол. на чч.: 70552 116214 137498; 10.000 зол. на чч.: 94632 107989; 5.000 зол. на чч.: 20377 29012 68803 95673 124311 134392; 2.000 зол. на чч.: 13961 32235 50421 54623 75823 123835 126658 132703 152507; 1.000 зол. на чч.: 2587 62998 6602 19453 22012 40432 60207 88709 101497 103614 108346 115010 116035 125644 155098; 500 зол. на чч.: 4576 6234 21321 24758 30611 34283 39282 46609 52289 64761 69694 74698 77625 80278 89285 88107 99991 100453 139292. — У другому дні тягнення впали такі більші виграші: 150.000 зол. на ч. 54849; 15.000 зол. на чч.: 128268 137238 145977; 10.000 зол. на чч.: 12689 54642 87173 141115 147124; 5.000 зол. на чч.: 27529 49726 62056 107018; 2.000 зол. на чч.: 7540 15682 25740 38343 89130 145569; 1.000 зол. на ч. 84561; 500 зол. на чч.: 3920 6670 14768 16492 17700 45102 46550 47725 5A334 53140 70373 83441 88389 95100 98396 99240 104723 115499 132684 134655 141270 148544.

— **За бойкот виборів до сойму** відбулась у Камінці Струмиловій розправа проти лікаря д-ра Івана Лемішки. Акт обвинувачення закидає згаданому лікареві, що він у промові в Ясениці Руській закликав не йти до виборів. Розправу відложено, щоб переслухати нових свідків.

— **Краєва хроніка.** В поїзді між Жовквою і Равою Руською помер 54-літній Франц Йопко, який вертався зі шпиталю в Жовкві, де перейшов операцію. — В молочарні „Домоль" у Луцьку вибух паровий котел, відламки якого зранили важко управителя молочарні Павла Гольца, якого перевезли до шпиталю. Вибух знищив частинно молочарню.

— **Протипольські летючки на Тешинському Шлеську.** „Слово Народове" з 16. ц. м. пише: В останньому часі переїхав дуже швидко через Карвіну самохід, з якого невідомі подорожні кидали дітям нелеґальні летючки в німецькій мові з покликом поширювати їх далі. Крім того, по ночах розкидають летючки в німецькій, і чеській мові невідомі особи зі самоходів, мотоциклів і поїздів. Такі летючки рожкинули в Карвіні, Орловй, Рихвальді, Мілковицях, на шляху Церліцько—Долина—Суха Гора.

— **Стріли до голови „звйонзку шляхти заґродовей".** Польська преса пише, що в Любиних, пов. Перемишль, стрілив хтось двічі через вікно до С. Вежбенського, голови „звйонзку шляхти заґродовей". Поліція арештувала під закидом намаганого вбивства двох мешканців села. Замах мав мабуть політичне тло.

— **За грошеві зловживання** в поштовому уряді в Замості відбулася розправа перед трибуналом окружного суду у Замості проти [illegible]-літнього поштового урядника М. Юрчиковського. Підсудний признався до зловживань, що їх підчас контролі устійнено на 1.300 зол., кажучи, що грошей потребував на покриття видатків у кооперативній крамниці поштових урядовців. Трибунал засудив М. Юрчиковського на 1 рік вязниці і на втрату прав на 5 років.

— **„Філятеліст", який крав листи з поштових скринок.** Варшавська поліція арештувала непоправного філятеліста, 37-літнього Владислава Цепелевського, який був уже 23 рази караний за викрадання листів з поштових скринок. З викраданих листів Цепелевський відклеював поштові марки, які опісля перепродував далі. В четвер 15. ц. м. рано Цепелевський підійшов до поштової скринки при 48-ім поштовім уряді, вложив до скринки картон і дротиком витягав листи, що затримувались на цьому картоні. Підчас ревізії поліція знайшла в нього 43 листи з невідклеєними марками і 24 листи з відклеєними марками. Цепелевський заявив, що є філятелістом і потребує марок до своєї збірки.

— **Польський рибальський човен** „Гдиня" затонув у ночі з четверга на пятницю 16. ц. м. у рибальськім басейні у Гдині. Як здогадуються, човен затонув тому, що не був добре забезпечений. У Данцігу морський суд переслухав старшин і членів залоги з польського корабля „Тчев", який затонув недавно у порті в Данцігу. Розправу відложено аж доки не витягнуть корабля і знавці не оглянуть його.

— **Сензаційні досліди зі снігом.** Переведені досліди у відомій швайцарській місцевості Давос виявили, що існує правило, згідно з яким сніг лежить на поодиноких висотах до точно означеного часу. І так зі зростом висоти на 100 м. понад рівень моря — покривало снігу затримується менше-більше на 10 днів довше, ніж на висоті 100 м. нижче. В Альпах на висоті 500 м. над рівнем моря сніг лежить менше-більше 2 і пів місяця до року, на висоті 100 м. — 4 місяці, на висоті 1.600 м. — 6 місяців. Це є головним атутом швайцарських зимових спортових осередків, яких аж 90 лежить на висоті 1745 м., де сніг лежить до 5 місяців у році.

— **Чорний газ і вереск на випадок нападу на листаря.** Німецькі винахідники винайшли спеціяльні торби для листарів, які зовсім не ріжняться від звичайної течки. Одначе якщо грабіжник хотів би відобрати таку торбу листареві — сховаиий в торбі механізм починає негайно несамовито верещати. Якщоб прохожі були глухі і не поспішили листареві з допомогою, тоді механізм починає витискати зі щілин торби чорний газ і звертає увагу кожного прохожого на злодія і на вкрадену торбу. Тому грабіжники мабуть залишать у спокою всіх німецьких листарів.

— **Недуги переміни матерії.** Досліди [illegible] науки щодо переміни матерії [illegible] вживаючи природньої гіркої води „Франц Йосиф" осягнено знаменні висліди.

Дописи.

НАДВІРНА

Театральна група Коменова, що дає тепер вистави в надвірнянському повіті, може похвалитись [illegible] й касовими успіхами. [illegible] репертуару [illegible] „[illegible] Січ". [illegible] Острових. [illegible] [illegible] „Чарівниця над Дніпром". [illegible]

[illegible] над Дніпро

РАДЕХІВ.

Загальні Збори кружка „Рідної Школи" в Радехові відбулися 4. п. м. Присутніх було коло 150 членів. Збори відкрив голова кружка о. М. Зінкевич, секретарював м-р В. Климко. По відчитанні протоколу загальних зборів зложив звіт з діяльности кружка секретар М. Панасюк. „Рідна Школа" істнує в Радехові 11 років. Кружок веде 7-кл. мішану школу. В ній є занятих 5 учительських сил крім оо. катехитів, учеників 145. Лікарський нагляд над дітворою виконує д-р Р. Мотлюк. Доходи на удержання школи сягали коло 8.000 зол.; на це складалися: однопроцентовий даток інтелігенції, доходи з імпрез, збірки в місті і в повіті, жертви Повітового Союзу Кооператив у Сокалі і кооператив в повіті та жертви Народнього банку і філії „Просвіти" в Радехові. Звіт про дитячі садки зложила п-і М. Возникова, референтка дитячих садків. Усіх садків зорганізовано 17, а саме в Радехові, Стоянові, Ператині, Холоїві, Муканю, Середпільцях, Оглядові, Дмитрові, Куликові, Криві, Руденку Ляцькім, Миколаєві, Сушні, Бериові, Бабичах, Нестаничах і Турю. До них ходило разом 532 дітей. Кошти удержання садків покривали самі села. Садки були приміщені в домівках читалень „Просвіти" або приватніх домах. Лікарський нагляд над дітьми в садках виконував д-р Р. Мопалюк в Радехові, д-р Н. Стек в Виткові Новім, д-р В. Карпевич у Стоянові і д-р Н. Жуковський в Лопатині. Садки відвідували повітовий лікар і гігієнічка з Радехова і висловлювалися прихильно про наші садки. Отже це найкращий доказ, що продлжені виявилися добре зі свого завдання солідно виконуючи тяжку працю у вихованню наймолодших. Касовий звіт зложив скарбник кружка п. Роман Дибайло. В минулому році було приходів 8.168 зол. Розходи сягали 7.587 зол., залишилася готівка на черговий рік 581 зол. Звіт з діяльности школи зложив її управитель М. Напалів. Школа є 7 кл. третього ступня в 5 салями на рівні з місцевими державними школами. При школі є бібліотека, дитяча кооператива зі 104 членами. Школа посилює теж дрібну ощадність. При школі є батьківський комітет, що помагає кружкові та опікується школою. Над звітами виникалася річева дискусія. Промовляли: п. М. Панасюк, дир. О. Соолітанович та інші. Вибрано нову старшину кружка майже в незміненому складі. Новоизбрана старшина дає запоруку, що доложить всіх зусиль, щоби школа відповіла своєму завданню. Збори закінчено відспіванням національного гимну.

Учасник.

РАВЩИНА.

Подвійне ювилейне свято „Просвіти" в Карові. Осінній, безсонячний, але погідний день — неділя 11. грудня ц. р. — залишить дуже гарний і милий спомин у громадян Карова в равському повіті. Того дня відсвяткував Карів торжественно подвійний ювилей: 70-ліття Матері-Просвіти і 30-ліття місцевої читальні. Передполуднем — Служба Божа в намірені Просвіти з дуже гарною проповіддю місцевого пароха о. О. Сироїцького, потім панахида за всіх померлих основників і членів місцевої читальні та складення у їх память вінка перед посвяченим минулого року пам'ятником на могилі першого голови читальні й відомого композитора о. В. Матюка. Пополудни відбулася святочна академія у великій салі „Народнього Дому", що був прикрашений написом „Слава Просвіті" з роками „1868—1908—1938" та двома національними прапорами. Ціла сала та сцена прибрана гарно смереками й гаслами „Просвіти", засобіжними й історичними картинами, портретами, вишиваними рушниками, зеленню і національними прапорчиками. Простора сала на 600 місць не могла помістити всіх учасників, багато з них мусіло стояти у прибічній домівці та в передсінку. В перших рядах засіли сиволосі дідусі — основники читальні: перед 30 роками було їх 16, з них залишилося тільки пятьох. Поруч із ними — найстарші віком члени читальні й делегати сусідніх місцевин (з Угнова, Домашова, Піддубець, Вербиці й ін.), а серед них делегат Матірної Просвіти, секретар М. Дужий, уроженець Карова й почесний член читальні. Академія почалася просвітним гимном. Його та інші просвітні пісні („Просвіти армія іде", „Воскресний дзвін", „Єднаймось, діти України", „Сонце Просвіти") і низку історично-народніх пісень відспівав дуже гарно великий місцевий хор під умілою орудою старенького вже гром. Адріяна Вороняки, колишнього члена першого виділу й останнього передвоєнного голови місцевої читальні. Святочну промову, змістову своїми думками й формою, виголосив із запалом теперішній голова читальні Андрій Сайчук. Гарний виклад про значіння Просвіти для народу виголосив м-р Василь Вороняк, низку цікавих даних про первопочини й розвиток національно-просвітнього життя Карова подав п. Нестор Іванина. В середині багатої програми свята — привіти. Перший промовив секр. М. Дужий, витаючи від Матері-Ювилятки Ювилятку-Читальню; він склав сердечну подяку основникам і всім найстаршим членам-початківцям за те велике діло, що відродило наше село та що за 30 років поставило його в ряді найсвідоміших і найкультурніших сіл нашої країни. Була зворушлива хвилина, коли всі приявні, вставши з місць, пошанували їх заслуги відспіванням „Многая літа". В цей спосіб пошанували приявні теж і своїх заокеанських родимців, що на кожний поклик, як тільки можуть, підтримують матеріяльно культурні змагання рідного села. Вслід за тим виголосив привіт від Угнова голова тамошньої читальні д-р Іван Козак та від Домашова С. Петрашкевич. Від основників і найстарших членів промовив сімдесятилітній Іван Пудлало, закликаючи молоде покоління до витривалої праці під прапором „Просвіти". Програму свята доповнили точки: „Казка про велетня" — деклямація Василя Піддубчишина с. Тимка, „Во світі перемога" — декл. Марії Струж, гуртова рецитація Молодої Просвіти — „Станьмо в просвітянські лави", юнацька деклямація „Не хиляйте вже прапора" — Клима Пігури і „До лав Просвіти" Насті Леуш, пісня „Сонце ввесь світ огріває", яку відспівав дитячий хор під орудою Івана Пігури, інсценізація „Мова років" та жива картина, що її підготовив І. Дужий. Все те підготовано дуже дбайливо. На закінчення відспівано національний гимн. Свято залишило по собі незабутнє враження і викликало підйом духа для дальшої праці. А в праці тій — хай щастить Бог!

Гість.

БОРЩІВ.

Вистава книжки і преси в Борщеві. У днях 27., 28. і 29. листопада п. р. відбулася заходом філії „Просвіти" в Борщеві в салі Народнього Дому вистава книжки і преси, на якій були заступлені такі видавництва: „Просвіта", „Червона Калина", „Батьківщина", „Українська Преса", „Світ Дитини", „Сільський Господар", „Український Видавничий Інститут", Ревізійний Союз Українських Кооператив та інші. Хоч первісно задумувала філія „Просвіти" уладити і показ промислу, але мусіла зрезигнувати зі своїх плянів в огляду на великі перешкоди. Виставу відвідало коло дві тисячі людей, переважно селяни з довколичних сіл та шкільна молодь. Виставу відвідала з учительським збором і місцева школа „Р. Ш.", яку ведуть СС. Василіянки. Багато селян приїхало залізницею. Сала була гарно прибрана і своїм виглядом робила культурне враження. Тому, що на терені Борщева й околиці веде вже від місяця пропаганду жидівська фабрика цикорії „Ява" — філія „Просвіти" запросила представників фабрики „Суспільний Промисл" зі своїми виробами „Праліть" і „Луна". Ці представники: п. Пащенюч і п. Пастернаківна прегарно вивязувались зі своїх завдань. Пропаганда за поширенням наших виробів у борщівському повіті конечна, бо тут шкодить різні чужі фірми. Пояснення весь час вистави давали п. Балакецький і п. Пасулак. Крім „Суспільного Промислу" був ще стінок „Народньої Торговлі", що притягав увагу присутніх своєю естетичністю. На виставі був представник „Дешевої Книжки" зі Львова п. Степан Супенко. Слід згадати, що це перша імпреза, яку влаштувала філія „Просвіти". Розміщення і мистецьке оформлення вистави було в руках секції господинь при філії „С.-Г." в Борщеві, передовсім в руках п-і [illegible]. Приcутні були захоплені виглядом вистави на салі, що вся була прибрана килимами, вишивками та різними гаслами. Найкраще виглядали кіоск Т-ва „Просвіта", зі всіми її виданнями у тризубі, прапорами та [illegible], над яким писалося напис: „Знання в твоїх очах найбільший скарб — виховання молоді!" Над ділом салею домінував напис „Учітеся, брати мої". Вистава робила дуже гарне враження, хоч була скромна своїм розміром. Виставу відвідало коло 2.000 громадян. Філія „Просвіти" останніми часами почина проявляти живішу діяльність.

Прс.

Нові книжки і журнали.

ЖУРНАЛИ.

УКРАЇНСЬКИЙ АГРОНОМІЧНИЙ ВІСТНИК. Неперіодичний журнал. Рік II. Книжка 6. 1938. Львів. Зміст: Віктор Доманицький: Сорок літ громадсько-агрономічної праці проф. Костя Мацієвича. — Проф. Кость Мацієвич: Наслідки планового господарства для хліборобства України. — Інж. А. Романенко: Методика і техніка дослідів у селянських господарствах. — Д-р Мирон Слюсарський: До проблеми [illegible] деяких польових недуг. — Інж. Юліян Вишнівський: До проблеми нашого збіжевого насінництва в Галичині. — Записки нашої агрономічної праці. — Міжнародні сіль-господ. організації, конгреси, наради. — Реферати та рецензії. — Наші втрати.

РІДНА МОВА. Науково-популярний місячник присвячений вивченню української мови та теорії літератури. Рік VI. Ч. 11. Листопад 1938. Жовква. Зміст: І. Огієнко: Ономастика й топономастика в Мойсеєвій Книзі буття. — Проф. д-р Б. Кобилянський: Народні витлумачення, деформації та скорочення в словах своїх і чужих. — І. Огієнко: Речення за їх змістом. — Проф. д-р Е. Грицак: Наголосові букви українських прізвищ. — С. Черкасенко: Теж авторитет. — І. Огієнко: Спокушати — соблазняти. — Леся Українка: Біла посестра, поема. — Мова нашої преси. — Етимологічно-семантичний словник української мови в „Рідній Мові". — Відповідь на запити наших читачів.

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ. Ілюстрований популярно-науковий журнал-місячник. Рік XI. Ч. 11. Листопад 1938. Львів. Зміст: К. Кревет: Іван Котляревський. — Е. Жарський: Закарпаття. — Із закарпатської дефензиви. — Борислав: „Ні, не Москва, не Ленінград". — Василь Пачовський: Минуле й сьогочасне Закарпаття. — Роман Богданович: Чому діти лякаються. — Г. Бобин: Ісландський мох. — Боєвір (Федір Моґіла): Зроджися в наче петруб [illegible]. — Всеволод Гармаків: Цікавий злодій. — Теоктист Пачовський: Українські поети про Котляревського. — Ярослав Пастернак: Музей [illegible]ський княжий замок. — Ярослав Будза: Барви. — М. Островерха: Таємниця острова на Тибрі в Римі. — Анатоль Курдидик: Скеля під Львовом. — Микола Божнюк: Тур, зубр і бізон. — Володимир Садовник: Чесько-німецький конфлікт. — Ірина Сімович: Новітня косметика. — Марія Фуртак-Деркачева: Леся Українка й кобзарські думи. — Ю. Борисов-Кумагівський: „Ак послують бомбами полями". — Юрій Кровицький: [illegible]. — Богдан Вісткий: Любиш усе, що наше рідне миле. — Євген Грицак: Криптограми і криптографія в українському письменстві. — Франц Косівський: Ломикамінь промисл і торговля в землі. — Ті, що від нас відійшли. — Бібліографія.

РІДНА ШКОЛА. Ілюстрований часопис для вихов. Рік VII. Ч. 20. З 15-го жовтня 1938. Львів. Зміст: У 57-ліття Рідної Школи. — Микола Матіїв-Мельник: Система. — І. І. Низький рівень польської мови в українських гімназіях. — Софія Русова: Новий план навчання в народніх школах в Бельгії. — Мирон Хомінський: Калушина. — Мирон Богун: За бешкету розмову. — Лист ощадности. — Правна порада. — Вісти з українського порадні для вибору звання. — З життя Р. Ш. — Бібліографія. — Різні вісти.

УКРАЇНСЬКИЙ ІНВАЛІД. Чвертьрічник Українського Товариства Допомоги Інвалідам у Львові. Рік II. Ч. 2. Листопад 1938. Львів.

ВІДРОДЖЕННЯ. Ілюстрований журнал українського протиалькогольного й протинікотинового руху. Рік видання XI. Ч. 9. Вересень 1938. Львів.

ТРИЗУБ. Тижневик. Рік видання XIV. Ч. 43. З 23-го жовтня 1938. Париж.

ТРИЗУБ. Тижневик. Рік видання XIV. Ч. 44. З 30-го жовтня 1938. Париж.

СЛУЖБОВИК. Місячник. Орган СУПРУГА. Рік XVI. Ч. 10. Жовтень 1938. Львів.

УЧИТЕЛЬСЬКЕ СЛОВО. Орган „Взаїмної Помочі Українського Вчительства". Рік XXVI. Ч. 15. З 15-го жовтня 1938. Львів.

НА СЛІДІ. Журнал молоді. Рік III. Ч. 10. Жовтень 1938. Львів.

ВІСТИ З ЛУГУ. Рік XIII. Ч. 20. З 25-го жовтня 1938. Львів.

Театри.

Великий Театр.

Субота 17. XII. год. 7.30 веч. „День без брехні“.

Неділя 18. XII. год. 3.30 попол. „Закохана королева“; год. 7.30 веч. „День без брехні“.

Театр Рівнородностей.

Субота 17. XII. год. 7.30 веч. „Пан Ліберті“.

Неділя 18. XII. год. 7.30 веч. „Пан Ліберті“.

Український Театр ім. І. Котляревського.

СУДОВА ВИШНЯ:
17. XII. Лісова пісня.

МЕДИКА:
16. XII. Найвірніший чоловік.
17. XII. Бори над Почаєвом.

ПЕРЕМИШЛЬ (саля Нар. Дому):
18. XII. Маруся Богуславка.
19. XII. Найвірніший чоловік.
20. XII. Кирка з Льолео.
21. XIII. Орфей у пеклі.
22. XII. ?
23. XII. Пригода в Черчі.
24. XII. ?
25. XII. Невольник.

Білети скорше продає Нар. Торговля.

КІНА.

АПОЛЬО: „Битва за Бродвею“.
АТЛЯНТІК: „Бурі на Сході“ („Пригода в Шангаю“).
БАЛТІК: „Король бавиться“, „Герой наших часів“.
ВАНДА: „Срібна торпеда“, „Країна ожінчена“.
ГРАЖИНА: „Гегенво“ на осн. Ол. Мамина.
ЕВРОПА: „Білява небезпека“.
ЕМПІР: „Готель у Тиролі“.
КАСІНО: „Льорд Джеф“.
КОПЕРНИК: „Отава на пустині“.
МАРУСЕНЬКА: „Нині та завсіди“, „Золотий пил“.
МЕТРО: „Голос серця“, „Фіякер ч. 13“.
МІРАЖ: „Ракета на Марса“.
МУЗА: „Золотоволоса“.
ПАКС: „Любов і сльози жінки“.
ПАЛЯС: „Примара“.
РАЙ: „Павел і Гавел“.
РІЯЛЬТО: „Дівчина шукає кохання“.
РОКСІ: Подвійна програма: „Зоря Ріверта“, „Проклятий скарб“.
СВІТ: „Княжа Ірен“, „Каліф з Багдаду“.
СВЯТОВІД: „Корабель невільників“, „Пасажерка зайцем“.
СТИЛЕВЕ: „Банковий Дім“ і ревія з Фаліщевським і Водінським.
ТОН: „У тіні хреста“, „Тайний агент“.
УТІХА: „На межі життя“ та ревія.
ХИМЕРА: „Злочинна“ фільма із життя сільської молоді.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська)
„Азія: Анам. Сіям“.

ФОТОПЛЯСТІКОН „СВЯТОВІД“:
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-и Кальм і Син)
„Китай, Індокитай“.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 17. грудня 1938.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Розривкова музика з пл., 8.50 Ранішні вісти, 11.00 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.25 Оперетова музика з пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полуднева авдиція, 14.00 Оркестра, 14.45 Господарські вісти, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 „Як ти собі це уявляєш“, авд. для дітей, 15.30 Оркестра, 16.00 Пополудневий денник, 16.08 Господарські вісти, 16.20 Літературна хроніка, 16.35 Віольончелевий ресітал Габора Рейто в супр. форт., 17.15 З піснею і танком по центральній тропикальній окрузі, муз. авд., 18.00 Біжучі вісти з міста та провінції, 18.05 Актуальна спортова гутірка, 18.15 Гутірка зі слухачами, 18.30 Гутірка, Польща є всюди, де поляки, фейл., Звідавські скалки в житті та пісні, 19.15 Розр. концерт: орх., пісеньки, трубка, 20.35 Веч. денник, метеорольог. вісти, спорт, 21.00—23.55 „Дами та гусари“ ком. опера Л. Камінського на осн. Ол. Фредра; у перерві в год. 22.55 Інформаційна авдиція, ост. вісти, Шляхи у культурі давнього Львова, 23.55 Закінчення авдиції.

Неділя, 18. грудня 1938.

7.30 Орх., 8.00 Ранішній денник, 8.15 Для села: Газетка. Огляд ринків, Касета, 8.45 Подздоровлення, Що це таке запрошоване село, Пісні у вик. міш. хору, коло год. 10.30 після богослуження Музика з пл., 11.45 Муз. програма на Радіо, фейл., 11.57 Сигнал, 12.03 Симф. порайонні: орх., спів, 13.00 Виїмки з творів Пілсудського, 13.05 Гутірка про Підкісничанка, 13.15 Музика: орх., пісеньки, акордеон, банджо, 14.40 Трохи пісні, трохи слова, 15.00 Словно-муз. авд., 15.25 Золота книга громад, 16.30 Спів. ресітал Ол. Орловської-Черкаської в супр. форт., 17.00 Театр Уяви: „Зразкове подружжя“ Л. Гваліта, 17.30 Орх., мандоліни; у перерві в год. 18.25 Хвилина бюра студій, 19.30 Програма на завтра, 19.35 „Гостинниця Під левом“ словно-муз. авд., 20.10 Спортові вісти, 20.15 Інф. авд.: Спорт, політ. огляд, веч. денник, звук. тижневик, програма на завтра, 21.20 „Країна усміху“ оп. Легара, 23.00 Ост. вісти, 23.05 Закінчення авдиції.

Понеділок, 19. грудня 1938.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Танц. музика з пл., 11.00 Для шкіл: Віршики з поясненнями, 11.15 Характеристичні танки з пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полудневa авд., 13.00 Розр. концерт із пл., 13.30 Авдиція про Монюшка для діпців, сопран, тенор, пояснення, 14.00 Орх., 14.50 Програма на завтра, 14.55 Спортовий денник, 15.00 Театр Уяви для молоді: „Про Івася, що псам чоботи шив“ на осн. Ю. Словацького, 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.08 Господарські вісти, 16.20 Наук. хроніка: Історія, 16.35 Форт., 17.15 Про деякі прикмети мови сучасної реклями, 17.30 Сильветки лютністів: Тігрове тріо, пояснення, рецитації, 18.00 Фільма, це середній рід мистецтва, 18.10 Польські та чужі пісні у вик. В. Ружинської, мецосопр., форт., 19.00 Військова авдиція, 19.30 Розр. концерт у вик. сальон. орх., сопр., тенор, 20.35 Веч. денник, метеорольог. вісти, спорт, програма на завтра, 21.00 Вокальна музика, сопр., альт, 21.40 Літер. новини, 22.00 „На станційці“ драма, Веселі дрібниці, 23.00 Ост. вісти, 23.05 Закінчення авдиції.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 17. грудня 1938.

БЕРЛІН 15.30 Пісні, 20.10, 21.00 Танц. вечір. БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, 20.30 Форт., 21.00 Духа орх., БУДАПЕШТ 12.10, 18.30 Циганська музика, 19.20 Спів, 22.00 Віол., ВІДЕНЬ 19.00 Камер. муз., 20.30, 21.00 Веселий вечір, 22.30 Розр. концерт, орх., сол., ГАМБУРГ 18.30 Нар. пісні, 20.10 Оперетові, фільм., танц. мелодії, КЕНІГСБЕРГ 15.30 Колискові пісні, КОПЕНГАГЕН 21.10 Пісеньки, 21.40 Розр. музика, 22.15 Оперетові мельодії, МІЛЯНО 19.20 Розр. музика, 21.00 Орх. концерт, форт., РЕНН 21.45, 22.00, 23.00 „Вертер“ оп. Масенета, РАДІО ПАРІ 18.05 Для дітей, 21.15 Форт., 22.10 Кабарет, РИМ 19.20 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.40, 22.00 Розр. музика, СТОКГОЛЬМ 19.45 Танц. музика.

Неділя, 18. грудня 1938.

БЕРЛІН 12.00 Розр. концерт, орх., вокальний квартет, форт. дует, 18.00 Музика в сумерку, квінтет, сол., 20.10 21.00 „Дер Трефер інс Шварце“ оп. Кваліера, БІЛГОРОД 20.00 21.00 Нар. музика, 21.20 Розр. музика, БРЮСЕЛЯ ФР 21.30 22.00 Симф. концерт з участю Мільйода та Гізекінга, БУДАПЕШТ 12.30 Оперова орх., 15.45 Нар. пісні, 17.00 Соло на флеті, 17.50 Орх., 19.30 Форт. концерт Доганія, 20.10 21.00 Оперетові мельодії, 22.00 Цит. музика, ВЕЖА АЙФЛЯ 18.00 19.00 Симф. концерт із участю Касадезуса, 20.00 Камер. музика, ВІДЕНЬ 15.15 Стирійські різдвяні пісні, 16.00 Весела муз. пополудне, 19.00 20.10 21.00 22.20 Великий концерт балалайок, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.30 Пісні та музика, КЕНІГСБЕРГ 20.10 21.00 Концерт орх., сопр., барит., ЛЯЙПЦІГ 15.00 Казка для дітей, МІЛЯНО 17.15 18.00 Розр. програма, 21.00 22.00 Сучасна іт. симф. музика, 22.25 Пісні, МЮНХЕН 11.30 Нар. пісні, 20.10 21.00 „Лицар комедії“ ком. оп. Гукоса, ПРАГА 15.20 Популярні мельодії, 18.00 Військ. орх., 19.45 20.00 „Гонда“ балет Недбала, РАДІО ПАРІ 18.05 21.15 Пісеньки, 18.20 Соло на гармонії, 20.00 (після комунікату) Легка музика, 21.30 22.00 23.00 Вечір опер: „Ле Нуво Сеньор де Віляж“ Бальєса, „Бонте о Грей Пен“ Сільвера, РИМ 17.00 18.00 Орх., 21.30 22.00 Комедія, САРБРІКЕН 15.15 Пісні, СТОКГОЛЬМ 16.00 Арфа, 19.20 Спів, 22.50 Концерт е-моль на скр. і орх., Мендельсона, ШТРАСБУРГ 22.00 23.00 „Маскота“ оп. Одрана, ФЛЬОРЕНЦІЯ 15.00 18.00 „Джоконда“ оп. Понк'єллі.

Понеділок, 19. грудня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. концерт, 22.15 Танц. музика, БІЛГОРОД 15.20 Спів, 20.00 21.00 Веселий вечір, БУДАПЕШТ 12.10 Цит. музика, 18.30 Віол., БРАТИСЛАВА 17.20 Словацькі нар. пісні у вик. міш. орх., ВІДЕНЬ 15.30 Форт., 18.10 Коляди, 20.10 21.00 „Івась і Гануся“ оп. Гумпердінка, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.15 Солісти зі Судетів, концерт, 20.10 Зима в музиці, орх., хор, сопр., тенор, бас, 22.30 Камер. твори Тісена, ЛЯГТІ 17.20 Скрипка, ЛЯЙПЦІГ 15.20 Казка для дітей, 18.20 Форт., 19.00 Розр. концерт, МІЛЯНО 15.00 Скрипка, 20.30 Розр. музика, 21.00 Віол., ПРАГА 15.15 Серенада Чайковського на смички, 18.10 Сальон. музика, 19.25 20.00 21.00 Військ. орх., РАДІО ПАРІ 18.30 Пісні, 19.15 Тріо, 21.15 Форт., РИМ 17.15 Танц. музика, 21.00 22.00 „Іль паезе дей кампанеллі“ оп. Ранцата, СТОКГОЛЬМ 17.05 Нар. мельодії, 21.00 Форт., 22.15 Розр. програма.

БІРЖА

Львів, 16. грудня 1938

ГРОШІ.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·22—88·75 **Доляри америк.** 5·28·00—5·25·5. **Доляри канад.** 5·22·50—5·20·00. **Фльорени гол.** 287·85—286·10. **Франки фр.** 13·97—13·87 **Франки шв.** 119·70—118·90. **Фунти анг.** 24·8—24·65. **Гульдени данц.** 10·25—99·75 **Корони чеськ.** 10·75—10·40 **Корони дун.** 110·70—109·85 **Корони норв.** 124·53—123·55 **Корони шв.** 127·69—126·70. **Ліри італ.** 18·90—18·30 **Марки фінлян.** 10·93—10·70 **Марки нім. срібні** 91·00—88·00. **Тель Авів**

Папери.

4 і пів проц. внут. 64·38—64·63 3 інв. 1 сер. 83·25 серія 92·00 2 **сер.** 82·50. **серія** 90·00 5. **конвер** 67·50. 4 **прем. дол.** 42·75 4 **консолід.** 65·50—65·25

Акції.

Банк Польський 134·0· Цукор 34·50 Вугодь 33·75—33·50, Лільпоп 90·50—91·00 Островець 65·25, Стараховичі 43·05.

Тенденція дещо сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

Львів, дня 16. грудня 1938

1 кг. масла десер. бльок без оп. 3·25 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 3·30 зол
молоко 19—20 сот
1 кг. яєць 1·75—1·80 зол

Тенденція на масло та молоко вдержана, на яйця сильна.

СПОВІСТКА.

Головний Виділ Товариства „Просвіта“ у Львові розписує конкурс на чотири стипендії для незаможних українських студентів високих шкіл на акад. рік 1938-39 — дві по 200 зол., стипендії уфундовують Вп. панство Ліна й Микола Малицькі із Шляхтинець коло Тернополя. Прохання треба слати до Головного Виділу „Просвіти“ до 15. січня 1939 р. До прохань долучити: а) опис життя; б) свідоцтво зложених іспитів на високій школі, в) свідоцтво незаможности, г) посвідку від відповідної студентської організації. 2967 1-2

Зїзд-Курс ОО. Провідників Марійських Організацій відбудеться у Львові 27. і 28. грудня п. р. Участь можуть брати всі священики, не тільки Провідники Марійських Дружин. Кошти дводенного приміщення в Малій Дух. Семінарії при вул. Сикстуській 39а з харчем 5 зол. Взяти з собою теплі накривало. Зголошення приймає Марійське Товариство Молоді, Львів, почтова скр. 108. 2969

КУПНО — ПРОДАЖ

„УНІВЕРСУМ“ комісова крамниця, Пасаж Міколяша, приймає в коміс і продає мужеську, жіночу гардеробу, шуби, хутра і т. д. 2957 2-4

ФОРТЕПІЯН Безендорфера продам. Шкрів 17, м. 8. 2968 1-1

ІВАН ЗЕЛЬТЕНРАЙХ, Львів, пл. Марійська 5 продає найдешевше гарні вироби зі золота і срібла. 2964 1-15

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

АБСОЛЬВЕНТКА семінарії шукає посади до шкіл народних і евент. потреба гри на фортепіяні. Ласкаві зголошення до „Діла“ під „Учителька“. 2929 3-4

РІЖНІ

СИТКА до пудерничок, розпилачів, направа пред. Центральна Дрогерія, Львів, Легіонів 43, напроти Великого Театру. 2198 10-0

ПЕРЕРІБКА КОВДРИ 2·50 Дуб, Пасаж Андріольоого (Рутовського 12). 2966 3-4

ГОДИННИКИ, БІЖУТЕРІЮ, СРІБЛО поручає дешево Л. Розенцвейгова, Львів, Академічна 2. 2989 1-3

„УБРАНЬОЗМЯН“ заміняє старі мужеську гардеробу на бельські матеріяли на убрання. Телефон 270-25. 2911 1-4

УВАГА! РЕШТКИ матеріялів на убрання, костюми, сукні дуже дешево. Склад рештою Генрик Боцян, Легіонів 41, I поверх. 19/30 15-15

ДЕТЕКТОРОВИЙ ГОЛОСНИК 3·50, апарати 5—25 зл. 70 сот., гусині пера 2·20, оплачення на книжку. Централя аудіо, Львів, Ринок 21. 2961 1-1

ОГОЛОШЕННЯ

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів

які кожне видавництво послугуватися можна купити в Адміністрації „Діла“ Львів, Ринок 10. Для провінції висилаємо за післяплатою.

Ціни друків:

Zawiadomienie wysyłkowe 1 гр. 8 сот.

Gazetowa książka nadawcza оправлена (120 карток) зол. 2·50 оправлена (200 карток) зол. 3·50

Książka rozsyłkowa на 480 почт. урядів зол. 1·50 на 960 почт. урядів зол. 1·—

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj. Wydawca: Spółka Wyd. „Dilo“, Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Dilo“, Lwów, Rynek 10.
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.